

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

การประเมินผล โครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลตะเคียนเตี้ย อำเภอบางละมุง
จังหวัดชลบุรี

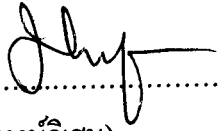
ณัฐวรรณ แอ้มละมัย

- 2 ส.ค. 2561
375605 ๖๐๐๒๔๗๗๑๒

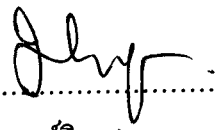
งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
กลุ่มวิชาการบริหารทั่วไป
วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา
พฤศจิกายน 2560
ลิขสิทธิ์เป็นขอมหาวิทยาลัยบูรพา

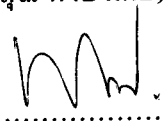
อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ได้พิจารณางานนิพนธ์
ของ ญัฐวรรณ เข้มละม้าย ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

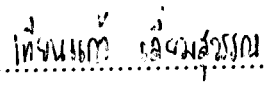
อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(อาจารย์ ดร.สุณี หงษ์วิเศษ)

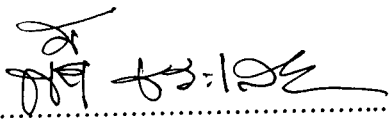
คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

.....ประธาน
(อาจารย์ ดร.สุณี หงษ์วิเศษ)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.พงษ์เสฐียร เหลืองอลงกต)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.เทียนแก้ว เลี่ยมสุวรรณ)

วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจอนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชนี ธารเสนา)

วันที่...15...เดือน.....พฤศจิกายน.....พ.ศ...2560....

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อทำการประเมินผลโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลตะเคียนเตี้ย อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี โดยนำรูปแบบชิปปี้ (CIPP model) เป็นกรอบในการประเมินผลโครงการครั้งนี้ เพื่อนำผลกระทบบริเวณไปประยุกต์ใช้ก่อให้เกิดประโยชน์ ต่อผลงานเป็นอย่างยิ่ง อีกทั้งยังสามารถทราบถึงกระบวนการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ เป็นไปตามรูปแบบของการประเมินทั้ง 4 ด้าน

การศึกษาครั้งนี้จะสำเร็จลงไม่ได้ หากขาดความกรุณา ความเอาใจใส่ อย่างดียิ่งจาก ดร.ลือชัย วงษ์ทอง ดร.กฤษณา นันทเพ็ชร ผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพเครื่องมือที่มีส่วนทำให้ได้ข้อมูล ที่มีประสิทธิภาพ และ ดร.สุณี หงษ์วิเศษ ผู้เป็นที่ปรึกษางานวิจัย ที่กรุณาสละเวลาคอยให้คำปรึกษา ความรู้วิทยานิพนธ์ และชี้แนะแนวทางตลอดถึงการแก้ไขปรับปรุงงานนิพนธ์ให้มีประสิทธิภาพและ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ คณะผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และกลุ่มผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลตะเคียนเตี้ย ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทำให้การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการเป็นไปด้วยความเรียบร้อย สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ขอกราบขอบพระคุณ คุณย่าฉวี เข้มละมัย คุณแม่ณัฐวิ เจริญ คุณพ่อธรรชัย เข้มละมัย คุณอาพัชรินทร์ สุขเกษม และครอบครัวผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ที่มีส่วนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จ มาจนถึงทุกวันนี้ ทั้งมีส่วนช่วยเสริมการศึกษา สนับสนุนค่าใช้จ่าย เพื่อเป็นแรงผลักดันให้เกิด การพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ก้าวต่อไป ขอขอบคุณเพื่อน ๆ ปริญญาโท กลุ่มวิชาการบริหารทั่วไป วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่มีส่วนช่วยให้คำชี้แนะในการทำงานนิพนธ์เล่มนี้ สำเร็จลุล่วง สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ไม่ได้เอ่ยนามที่ให้ความเมตตา กรุณา ช่วยสนับสนุนการชี้แนะให้คำปรึกษาได้ลุล่วงไปด้วยดี

ณัฐวรรณ เข้มละมัย

58930262: กลุ่มวิชา: การบริหารทั่วไป; รป.ม. (การบริหารทั่วไป)

คำสำคัญ: การประเมินผลโครงการ/ ส่งเสริมสุขภาพ/ ผู้สูงอายุ/ รูปแบบชิปปี้ (CIPP Model)

ณัฐวรรณ แยมละมัย: การประเมินผลโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ เทศบาลตำบล
ตะเคียนเตี้ย อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี (EVALUATION OF HEALTH PROMOTION
PROJECT IN TAKHIAN TIA MUNICIPALITY, BANG LAMUNG DISTRICT, CHONBURI)
อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์: สุณี หงษ์วิเศษ, ปร.ด. 71 หน้า ปี พ.ศ. 2560.

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อทำการประเมินผลโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ
เทศบาลตำบลตะเคียนเตี้ย อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี โดยนำรูปแบบชิปปี้ (CIPP Model)
เป็นกรอบในการประเมินผลโครงการครั้งนี้ เพื่อนำผลกระทประประเมินไปประยุกต์ใช้ก่อให้เกิด
ประโยชน์ต่อผลงานเป็นอย่างยิ่ง อีกทั้งยังสามารถทราบถึงกระบวนการดำเนินโครงการหรือ
กิจกรรมต่างๆเป็นไปตามรูปแบบของการประเมินทั้ง 4 ด้าน ซึ่งประชากรที่ใช้ในการวิจัยนั้น ได้แก่
ผู้สูงอายุที่เข้าร่วมกิจกรรม และบุคลากรที่เข้าร่วมกิจกรรม เป็นจำนวน 200 คน เครื่องมือที่ใช้ในการ
วิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามมาตรฐานส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) โดยใช้สถิติพรรณนา
(Descriptive statistics) ประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
มาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย พบว่า คิดเห็นเกี่ยวกับผลดำเนินโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ เทศบาล
ตำบลตะเคียนเตี้ย อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.240, \sigma = 0.27$)
เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอันดับ 1 ($\mu = 4.250,$
 $\sigma = 0.40$) รองลงมาคือ ด้านกระบวนการ ($\mu = 4.244, \sigma = 0.33$) รองลงมาคือ ด้านผลผลิต
($\mu = 4.236, \sigma = 0.37$) และด้านปัจจัยนำเข้า ($\mu = 4.231, \sigma = 0.42$) ตามลำดับ 1) การประเมินผล
ด้านบริบท หรือสภาพแวดล้อม เกี่ยวกับผลการดำเนินโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ เทศบาล
ตำบลตะเคียนเตี้ย อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ตามความคิดเห็นของผู้แบบสอบถามเข้าร่วม
กิจกรรม เหมาะสมอยู่ในระดับมาก 2) การประเมินผลด้านปัจจัยนำเข้า เกี่ยวกับความเหมาะสมของ
ทรัพยากรการดำเนินโครงการ และด้านการสนับสนุน ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความเหมาะสมอยู่ใน
ระดับมาก 3) การประเมินผลด้านกระบวนการ ในเรื่องการส่งเสริมกิจกรรมให้สอดคล้องกับ
วัตถุประสงค์ของโครงการ ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
4) การประเมินผลด้านผลผลิต พบว่า โครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุได้รับการดูแลและการให้
ความรู้ด้านสุขภาพและจิตใจ มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก

58930262: MAJOR: GENERAL ADMINISTRATION; M.P.A.
(GENERAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: PROJECT EVALUATION/ HEALTH PROMOTION/ ELDERLY PEOPLE/
CIPHER CIPP MODEL

NATTHAWAN YAEMPLAMAI: EVALUATION OF HEALTH PROMOTION
PROJECT IN TAKHIAN TIA MUNICIPALITY, BANG LAMUNG DISTRICT, CHONBURI.
ADVISOR: SUNEE HONGWISSET, Ph.D. 71 P. 2017.

The aim of this research is to assess the Elderly Health Promotion Project in Takhian Tia Municipality, Bang Lamung District, Chonburi Province by applying the CIPP model as a framework for the project assessment. The results can be applied to generate greatest impact as well as revealing the operative processes and activities of the project according to the four bases of the model. The population of the study consists of 200 elderly patients and staff involved in the project. The tools used for the study is a 5-level rating scale and questionnaire, analysed using descriptive statistics including frequency, percentage, mean and standard deviation.

The results indicate that the overall opinions towards the Elderly Health Promotion Project in Takhian Tia Municipality, Bang Lamung District, Chonburi Province were at a high level ($\mu = 4.24$, $\sigma = 0.27$). When classified by type, it was seen that the highest mean score was for context or environment of the project ($\mu = 4.25$, $\sigma = 0.40$), followed by process ($\mu = 4.24$, $\sigma = 0.33$), then outcomes ($\mu = 4.23$, $\sigma = 0.37$), and, finally, inputs ($\mu = 4.23$, $\sigma = 0.42$) respectively. 1) The assessment of the context or environment of the project revealed participants' opinions to be at a high level of appropriateness. 2) Assessment of inputs according to the available resources and support for the program was rated high by participants. 3) Assessment of processes promoting activities congruent with the aims of the project were also rated high by participants. 4) Assessment of outcomes showed that the promotion of elderly health project cared for and educated participants' physical and mental health, being rated high by participants.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	2
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย.....	3
ขอบเขตการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
ความหมายของผู้สูงอายุ.....	6
แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ.....	9
แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินการของกิจกรรม.....	13
โครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลตะเคียนเตี้ย.....	15
แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินโครงการ.....	17
แนวความคิดและแบบจำลองการประเมินผลตาม CIPP Model.....	22
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	27
การทบทวนตัวแปร.....	29
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	33
ประชากร.....	33
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	34
การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	34
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	36

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ.....	36
เกณฑ์การแปลผล	37
4 ผลการวิจัย.....	38
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	39
ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลตะเคียนเตี้ย อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี	41
ตอนที่ 3 ข้อมูลจากข้อเสนอแนะ สรุปข้อคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลและเขียนเป็นความเรียง	46
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	48
สรุปผลการวิจัย	48
อภิปรายผล	49
ข้อเสนอแนะ	52
บรรณานุกรม.....	53
ภาคผนวก.....	58
ภาคผนวก ก	59
ภาคผนวก ข	65
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	71

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	สรุปการประเมินโครงการ จากงานวิจัยที่ทบทวน 30
2	ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม 36
3	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ 39
4	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานะผู้ให้ข้อมูล 39
5	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา..... 40
6	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระยะเวลาในการเข้าร่วม กิจกรรม โครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ 40
7	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลดำเนินการ โครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ 41
8	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลดำเนินการ โครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม 42
9	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลดำเนินการ โครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ ด้านปัจจัยนำเข้า 43
10	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลดำเนินการ โครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ ด้านกระบวนการ 44
11	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลดำเนินการ โครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ ด้านผลผลิต 45
12	วิเคราะห์ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม 46

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	3
2 กรอบแนวคิดประเมิณกับการตัดสินใจในแบบจำลองชิป.....	26

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ผู้สูงอายุ เป็นทรัพยากรบุคคลที่ทรงคุณค่ากลุ่มหนึ่งของสังคม เนื่องจากบุคคลเหล่านี้มีภูมิปัญญาอันเกิดจากการสั่งสมความรู้และประสบการณ์มาตลอดช่วงชีวิตอันยาวนาน อีกทั้งผู้สูงอายุ ยังมีบทบาทในการผลักดันฟันเฟืองกลไกของสังคมให้ดำเนินต่อไป ซึ่งจากโครงสร้างของประชากรในแต่ละช่วง 10 ปี เห็นสัดส่วนประชากรผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ความเจริญทางด้านเทคโนโลยีทางการแพทย์ โภชนาการอาหาร ตลอดจนข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ในการดูแลสุขภาพตนเอง แต่จะพบว่า ผู้สูงอายุมีปัญหาที่เกิดจากความเสื่อมของสภาพร่างกายทำให้มีข้อจำกัดในการดูแลสุขภาพ (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2558)

จากแผนพัฒนาของทุนหลักประกันสุขภาพด้านการพัฒนาคนและชุมชนให้มีคุณภาพ โดยการจัดบริการสังคมให้มีคุณภาพและมาตรฐานรองรับการเจริญเติบโตด้านเศรษฐกิจและสังคมได้อย่างสมดุลและยั่งยืน ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น การพัฒนาคุณภาพชีวิตคู่เศรษฐกิจพอเพียง แนวทางพัฒนาการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน เทศบาลตำบลตะเคียนเตี้ย ได้ดำเนินงานจัดทำโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ เพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้มีการรวมกลุ่มทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน และส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้เรียนรู้และพัฒนาศักยภาพของตนเอง ในการสร้างเสริมสุขภาพการป้องกันโรคและฟื้นฟูสมรรถภาพของร่างกาย ตามแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2552 (คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2552)

ในการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ นั้น เทศบาลตำบลตะเคียนเตี้ย ได้เล็งเห็นถึงนโยบายที่ตอบสนองต่อผู้สูงอายุ จึงได้มีการจัดทำร่างแผนพัฒนา 3 ปี และนำโครงการเข้าเป็นวาระการดำเนินโครงการที่สำคัญอีกหนึ่งโครงการ ซึ่งผู้บริหารเทศบาลตำบลตะเคียนเตี้ยกำหนดนโยบายในการดำเนินงานหรือการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับผู้สูงอายุ และงบประมาณที่จัดสรรเพื่อดำเนินโครงการสร้างเสริมสุขภาพผู้สูงอายุที่ได้รับจากเทศบาล โดยร่วมกับกองทุนหลักประกันสุขภาพตำบลตะเคียนเตี้ย โดยพิจารณาจากจำนวนผู้สูงอายุที่เข้าร่วมโครงการ ซึ่งผู้สูงอายุภายในเขตเทศบาลตำบลตะเคียนเตี้ย ตั้งแต่อายุระหว่าง 55 ปีขึ้นไป ยังเป็นผู้ที่มีร่างกายการเคลื่อนไหวที่ดี และสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ มีการสร้างเสริมสุขภาพให้ความรู้หรือให้คำปรึกษาในด้านสุขภาพโดยแพทย์เฉพาะทาง กระบวนการการดำเนินโครงการแล้วแต่เป็นนโยบายที่ทางผู้บริหารได้เร่งเห็นถึง

ปัญหาสังคมผู้สูงอายุ ซึ่งจำนวนผู้สูงอายุภายในเขตเทศบาลตำบลตะเคียนเตี้ยมีผู้สูงอายุจำนวน 1,806 คน แยกเป็นสัดส่วนผู้สูงอายุติดเตียง จำนวน 980 คน และผู้สูงอายุที่ไม่สามารถพึ่งตนเองได้ จำนวน 580 คน ส่วนจำนวนผู้สูงอายุต่อการเข้าร่วมกิจกรรม มีจำนวน 180 ราย ตามแผนพัฒนา 3 ปี พ.ศ. 2559 (เทศบาลตำบลตะเคียนเตี้ย, 2559)

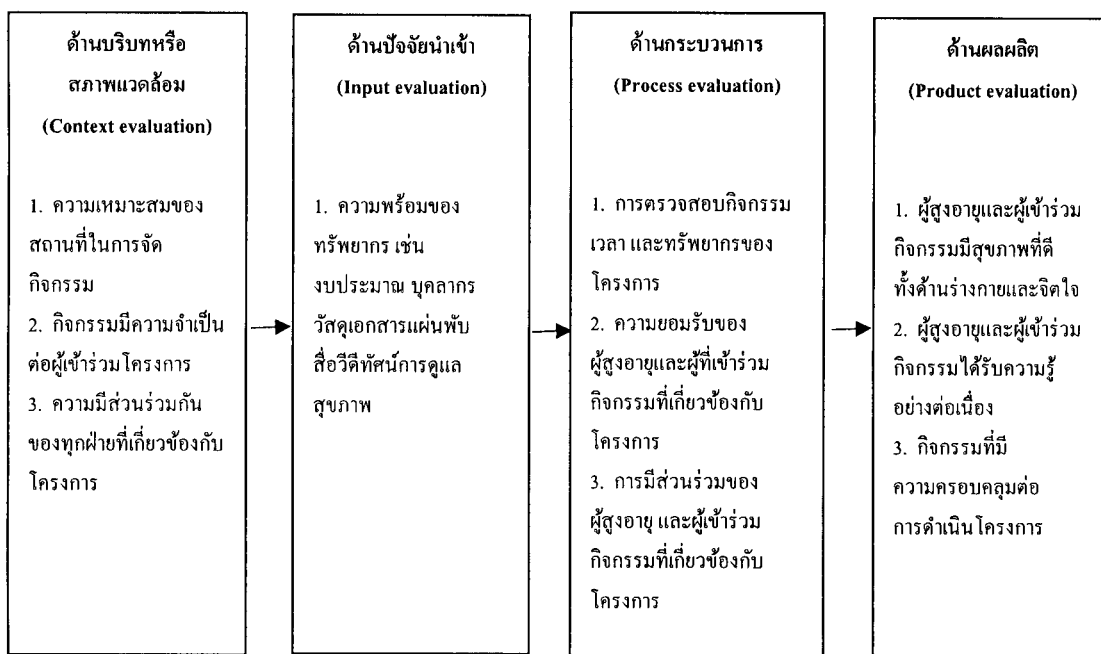
ปัจจุบันเทศบาลตำบลตะเคียนเตี้ย ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการสร้างเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ จึงได้กำหนดนโยบายให้ดำเนินงานโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุในทุกวันที่ 20 ของทุกเดือน ซึ่งได้มีการดำเนินโครงการมาแล้วเป็นเวลา 4 ปี มีผู้สูงอายุที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 180 คน และบุคลากรดำเนินโครงการ จำนวน 20 คน ตั้งแต่ดำเนินการจัดทำโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุจนถึงปัจจุบันยังไม่ได้มีการประเมินโครงการอย่างเป็นทางการอย่างเป็นระบบและ โครงการนั้นมีประสิทธิภาพและสามารถให้ความรู้ส่งเสริมเพื่อส่งผลให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพแข็งแรงทั้งร่างกายและจิตใจตามความมุ่งหวังที่วางไว้หรือไม่เพียงใด หรือมีข้อดีข้อเสียควรที่จะปรับปรุงแก้ไขอย่างไร ผู้จัดทำวิจัยจึงมีความสนใจที่จะประเมินโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลตะเคียนเตี้ย อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี โดยนำรูปแบบชิปปี้ (CIPP Model) ซึ่งเป็นรูปแบบการประเมินที่ได้รับการพัฒนามาจากแนวความคิดของ Stufflebeam (1972) เป็นแนวทางในการประเมินด้วยเหตุผลที่ว่า CIPP Model เป็นรูปแบบที่ช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหาร นอกจากนี้ยังเป็น การประเมินที่เน้นการประเมินเป็นระบบ ซึ่งจะทำให้การประเมินผลโครงการในครั้งนี้ได้ข้อมูลเพื่อนำไปพัฒนาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อประเมินการดำเนินงานโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลตะเคียนเตี้ย อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ตามรูปแบบชิปปี้ (CIPP Model) 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านบริบท หรือสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและใช้รูปแบบการประเมินแบบชิปปี้ (CIPP Model) ของ Stufflebeam (1972) โดยนำรูปแบบมาประยุกต์ในกรอบแนวคิด ในการทำวิจัยประเมินผลโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ ตำบลตะเคียนเตี้ย อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ ตำบลตะเคียนเตี้ย อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี
2. ผลการวิจัยครั้งนี้ เพื่อนำไปสู่ข้อมูลการตัดสินใจในการพิจารณาสำหรับผู้บริหารว่าจะดำเนินโครงการลักษณะใดและเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น
3. ได้ข้อมูลเพื่อนำไปประเมินผลโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุแห่งอื่น

ขอบเขตการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษา ดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาครั้งนี้ทำการศึกษาการประเมินโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุเพื่อการพัฒนาครั้งนี้ โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model เป็นการประเมินโครงการเพื่อทำการนำมาปรับปรุงแก้ไข โดยมีรายละเอียดของการประเมินแต่ละด้าน ดังนี้

1. ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม (Context evaluation) ทำการประเมินในประเด็นต่อไปนี้

- 1.1 ความเหมาะสมของสถานที่ในการจัดกิจกรรม
- 1.2 กิจกรรมมีความจำเป็น ต่อผู้เข้าร่วมโครงการ
- 1.3 ความมีส่วนร่วมกันของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับ โครงการ
2. ด้านปัจจัยนำเข้า (Input evaluation) ทำการประเมินประเด็นดังต่อไปนี้
 - 2.1 ความพร้อมของทรัพยากร เช่น งบประมาณ บุคลากร วัสดุเอกสารแผ่นพับ สื่อวีดิทัศน์การดูแลสุขภาพ

3. ด้านกระบวนการ (Process evaluation) ทำการประเมินประเด็นดังต่อไปนี้
 - 3.1 การตรวจสอบกิจกรรม เวลา และทรัพยากรของโครงการ
 - 3.2 ความยอมรับของผู้สูงอายุและผู้ที่เกี่ยวข้องกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับ โครงการ
 - 3.3 การมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ และผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับ โครงการ
4. ด้านผลผลิต (Product evaluation) ทำการประเมินในประเด็นดังต่อไปนี้
 - 4.1 ผู้สูงอายุและผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีสุขภาพที่ดีทั้งด้านร่างกายและจิตใจ
 - 4.2 ผู้สูงอายุและผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้รับความรู้ อย่างต่อเนื่อง
 - 4.3 กิจกรรมที่มีความครอบคลุมต่อการดำเนินโครงการ

ขอบเขตด้านประชากรการวิจัย ได้กำหนดขอบเขตไว้ ดังนี้

ประชากรที่ใช้ในวิจัย คือ ผู้สูงอายุและบุคลากร ที่เข้าร่วมกิจกรรม เทศบาลตำบลตะเคียนเตี้ย อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี จำนวน 200 คน (ข้อมูลทะเบียนผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ เมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม พ.ศ. 2560)

ขอบเขตด้านระยะเวลา การศึกษาครั้งนี้ทำการศึกษาในช่วงเดือนกันยายนถึงธันวาคม พ.ศ. 2560

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะในการศึกษาครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการศึกษาไว้ ดังนี้

การประเมินผลโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ หมายถึง การนำรูปแบบของ CIPP Model มากำหนดเป็นรูปแบบการประเมินโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลตะเคียนเตี้ย โดยมีจุดมุ่งหมายประเมินใน 4 ด้าน

ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม หมายถึง ความเหมาะสมของสถานที่ในการจัดกิจกรรม และกิจกรรมมีความจำเป็นต่อผู้เข้าร่วม โครงการ รวมไปถึงการมีส่วนร่วมกันของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

ด้านปัจจัยนำเข้า หมายถึง ความพร้อมของทรัพยากร เช่น งบประมาณ บุคลากร วัสดุเอกสารแผ่นพับ สื่อวีดิทัศน์การดูแลสุขภาพ

ด้านกระบวนการ หมายถึง การตรวจสอบกิจกรรม เวลา และทรัพยากรของโครงการ รวมถึงไปถึงความยอมรับของผู้สูงอายุและผู้ที่เกี่ยวข้องในการเข้าร่วมโครงการก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรม

ด้านผลผลิต หมายถึง ผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมมีสุขภาพที่ดีทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ผู้สูงอายุได้รับความรู้อย่างต่อเนื่อง และ กิจกรรมที่มีความครอบคลุมต่อการดำเนินโครงการ

ส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ หมายถึง การสร้างเสริมสุขภาพผู้สูงอายุด้วยการดูแลทั้งด้านร่างกายและจิตใจอย่างถูกต้องสม่ำเสมอ ส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้มีโอกาส แสดงศักยภาพในการส่งเสริมสุขภาพตนเอง

การดำเนินการของกิจกรรม หมายถึง การกระทำใดที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่ส่งผลต่อสุขภาพผู้สูงอายุ เพื่อก่อให้เกิดการสร้างเสริมสุขภาพผู้สูงอายุกิจกรรมที่ตอบสนองต่อผู้สูงอายุทั้งด้านร่างกายจิตใจ

การบริหารจัดการ หมายถึง การทำงานของเจ้าหน้าที่และบุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการจัดโครงการตามนโยบายตอบสนองต่อผู้สูงอายุ โดยทำการจัดการบริหารโครงการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ มีการประชุมเพื่อการดำเนินโครงการกิจกรรมให้บรรลุ

ผู้เข้าร่วม โครงการ หมายถึง ผู้ที่ลงทะเบียนเข้าร่วมกิจกรรม เพื่อก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมและเสริมสร้างทั้งด้านร่างกายความรู้ละจิตใจ โครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลตะเคียนเตี้ย อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี

โครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ หมายถึง กิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุทั้งร่างกายและจิตใจให้แข็งแรงปลอดจากโรค การดำเนินงานจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริมการให้ความรู้เรื่องการดูแลสุขภาพชีวิตที่ยั่งยืน

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง การประเมินผลโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ ตำบลตะเคียนเตี้ย อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี นี้ผู้ศึกษาได้ทบทวนแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ความหมายของผู้สูงอายุ
2. แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ
3. แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินการของกิจกรรม
4. โครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลตะเคียนเตี้ย
5. แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินโครงการ
6. แนวความคิดและแบบจำลองการประเมินผลตาม CIPP Model
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
8. การทบทวนตัวแปร

ความหมายของผู้สูงอายุ

มะรอปานี ลาตอ และอุสมาน คาโตะ (2556) องค์การอนามัยโลก ได้ให้ความหมายของผู้สูงอายุไว้กว้าง ๆ สรุปได้ว่า หมายถึง ผู้ที่มีอายุ 60 ปี หรือมากกว่าเมื่อนับตามวัย หรือหมายถึง ผู้ที่เกษียณอายุจากการทำงานเมื่อนับตามสภาพเศรษฐกิจ หรือหมายถึง ผู้ที่สังคมยอมรับว่าสูงอายุ จากการกำหนดของสังคม วัฒนธรรม หรือวัยสูงอายุเริ่มต้นอย่างน้อยที่สุดเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น และเป็นขบวนการต่อเนื่องไปตลอดช่วงชีวิต เมื่อนับตามชีววิทยา (WHO, Expert Committee on Health of the Elderly World Health Organization, 1989, p. 7) สุขภาพของมนุษย์นั้น จะต้องพิจารณา ทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต เพราะสุขภาพเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นสำหรับทุกชีวิตเพื่อการดำรงอยู่อย่างปกติ หากพิจารณาในแง่ของสุขภาพจิตก็คือการทำให้ชีวิตมีความสุข มีความพอใจ ความสมหวัง ทั้งของตนเองและของผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับความหมายที่องค์การอนามัยโลกให้ไว้ ดังนี้ สุขภาพ หมายถึง สภาวะแห่งความสมบูรณ์ของร่างกายและจิตใจ สุขภาพดี มิได้มีความหมายเฉพาะเพียงแต่ปราศจากโรคหรือความเจ็บป่วยเท่านั้น รวมถึงความสามารถในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมด้วยดี

นักจิตวิทยา ได้เสนอแนวคิดของการมีสุขภาพดีว่า ย่อมมีสาเหตุมาจากพฤติกรรม ที่ว่าพฤติกรรมสุขภาพมีผลต่อการมีสุขภาพดี สุขภาพจิตดีและปราศจากโรคของบุคคล ทำให้บุคคล มีสุขภาพแข็งแรง สมบูรณ์ สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพความสูงอายุหรือความชรภาพ จึงเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ และความประพฤติที่เกิดขึ้นตามอายุ เช่น เมื่อบุคคลมีอายุเพิ่มมากขึ้น ความสามารถทางร่างกายจะลดลงดังนั้น ความสูงอายุจึงมี 2 ลักษณะ กล่าวคือ

1.1 ความสูงอายุแบบปฐมภูมิ (Primary aging) เป็นความสูงอายุที่ต้องเกิดขึ้นกับ ทุกคนเป็นไปตามธรรมชาติ เป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ กล่าวคือ เมื่ออวัยวะต่าง ๆ หรือเซลล์ต่าง ๆ ใน ร่างกายมนุษย์ถูกใช้งานมานานก็ย่อมเกิดความเสื่อมโทรม เสื่อมสภาพไปตามอายุขัยของการทำงาน ซึ่งการเสื่อมโทรมลงของเซลล์ต่าง ๆ ในร่างกายนี้จะส่งผลให้เห็นเด่นชัดขึ้นทีละน้อย เช่น ผิวหนัง เริ่มเหี่ยวแห้ง ผมเริ่มเปลี่ยนเป็นสีขาว สายตายาว พละกำลังเริ่มถดถอยลง เป็นต้น

1.2 ความสูงอายุแบบทุติยภูมิ (Secondary aging) เป็นความสูงอายุที่มนุษย์เราสามารถ หลีกเลี่ยงได้ ความสูงอายุลักษณะนี้มักจะเกิดจากความพล่อยปละละเลย ไม่ห่วงกังวลหรือไม่รักษา สุขภาพร่างกาย การใช้ร่างกายทำงานหนักเกินไป การรับประทานอาหารมากเกินไป การที่ร่างกาย มีโรคภัยมาเบียดเบียน เป็นต้น

ในการกำหนดพิจารณาอายุเมื่อเข้าสู่ผู้สูงอายุนั้น โดยทั่วไปแล้วอาจใช้เกณฑ์การ เกษียณอายุการทำงาน แต่ในประเทศที่มีความเจริญทางด้านสุขภาพ พบว่า ผู้สูงอายุ 60 ปีแล้ว ยังแข็งแรงและมีความสามารถในการทำงานได้ดี ดังนั้น องค์การอนามัยโลกจึงได้แบ่งเกณฑ์อายุ ตามสภาพการของการมีอายุเพิ่มขึ้น ดังนี้

1. ผู้สูงอายุ มีอายุระหว่าง 60-74 ปี
2. คนชรา มีอายุระหว่าง 75-90 ปี
3. คนชรามาก มีอายุ 90 ปีขึ้นไป

จากแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่า วัยผู้สูงอายุ คือ ผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ทั้งเพศหญิงและ เพศชาย ถ้านับตามสภาพเศรษฐกิจก็จะเป็นผู้ที่เกษียณอายุการทำงานแล้ว สภาพร่างกายมีการ เสื่อมถอยตามธรรมชาติที่มนุษย์มีอาจหลีกเลี่ยงได้ อันส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย จิตใจและสังคม การเปลี่ยนแปลงในแต่ละด้านเป็นกระบวนการที่สัมพันธ์กับผู้สูงอายุแต่ละบุคคล ผู้สูงอายุแต่ละคนอาจมีกระบวนการสูงอายุในแต่ละด้านหรือรูปแบบแตกต่างกัน

ศรีทัฬหิม รัตน โกศล (2527, หน้า 4) แบ่งความต้องการของผู้สูงอายุออกเป็นด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ความต้องการการสนับสนุนจากครอบครัว ผู้สูงอายุที่ถูกปล่อยให้อยู่โดดเดี่ยวจะขาดความมั่นคงทางอารมณ์และจิตใจรวมทั้งเศรษฐกิจ จึงต้องหันไปพึ่งการช่วยเหลือจากบุคคลหรือองค์กรสังคมสงเคราะห์ภายนอกครอบครัว ผู้สูงอายุจึงมีความต้องการที่จะได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวของตนเองควบคู่ไปกับการช่วยเหลือจากภายนอกครอบครัว เช่น กลุ่มอาสาสมัคร ทั้องค์การภาครัฐและองค์การภาคเอกชน

2. ความต้องการด้านการประกันรายได้ โดยเฉพาะการประกันสังคมประเภทประกันสุขภาพ เมื่อเข้าสู่วัยชราและเลิกประกอบอาชีพแล้ว จะได้รับบำนาญสุขภาพเพื่อช่วยให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุขและมั่นคงปลอดภัยตามควรแก่สภาพในบั้นปลายชีวิต ไม่เป็นภาระแก่บุตรหลานและสังคม

3. ความต้องการมีส่วนร่วมในชุมชน โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในกิจกรรมบางประเภทในสังคม สังคมจึงควรให้โอกาสแก่ผู้สูงอายุได้มีส่วนร่วมในการปรับปรุงชีวิตของชุมชนให้ดีขึ้น ให้มีโอกาสได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ในการพัฒนาตนเอง ในการปรับตัวให้ทันสมัยกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในการปรับปรุงวัฒนธรรมและในการรักษาสุขภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจให้แข็งแรงอยู่เสมอ

4. ความต้องการที่ลดการพึ่งพาตนเองให้น้อยลง หากครอบครัวและสังคมส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้มีโอกาสร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในครอบครัวและสังคมแล้วจะเป็นการช่วยผู้สูงอายุให้รู้จักพึ่งพาตนเอง ไม่เป็นภาระแก่สังคมในบั้นปลายชีวิต

5. ความต้องการทางสังคมของผู้สูงอายุ ได้แก่

5.1 ความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว กลุ่มสังคม

5.2 ความต้องการการยอมรับและเคารพยกย่องนับถือจากบุคคลในครอบครัว และสังคม

5.3 ความต้องการเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในสายตาของสมาชิกในครอบครัวของกลุ่ม ของชุมชน และของสังคม

5.4 ความต้องการมีสัมพันธ์อันดีกับบุคคลภายในครอบครัว ชุมชน และสังคม สามารถปรับตัวให้เข้ากับบุตรหลานในครอบครัวและสังคมได้

5.5 ความต้องการมีโอกาสทำในสิ่งที่ตนปรารถนา

6. ความต้องการทางกายและจิตใจ เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานที่สุดในชีวิตมนุษย์ ความต้องการทางด้านร่างกาย ได้แก่ ปัจจัย 4 ความต้องการทางด้านจิตใจ ได้แก่ ความมั่นคงปลอดภัย โดยเฉพาะความต้องการด้านที่อยู่อาศัยที่ปลอดภัย คลายจากความวิตกกังวลและความหวาดกลัวความต้องการได้รับการยอมรับนับถือ ความต้องการที่จะได้รับการยอมรับว่าเป็น

สมาชิกของกลุ่มสังคมและครอบครัว ความต้องการ โอกาสก้าวหน้า โดยเฉพาะในเรื่องของความสำเร็จของการทำงานในบั้นปลายชีวิต

7. ความต้องการด้านเศรษฐกิจ ต้องการได้รับการช่วยเหลือด้านการเงินจากบุตรหลาน เพื่อสะสมไว้ใช้จ่ายในภาวะที่ตนเองเจ็บป่วย ต้องการให้รัฐช่วยจัดหาอาชีพเพื่อเป็นการเพิ่มพูนรายได้ ทั้งนี้ เพื่อตนเองจะได้มีบทบาททางเศรษฐกิจ ช่วยให้ตนพ้นจากภาวะบีบคั้นของเศรษฐกิจในสถานการณ์ปัจจุบัน

จากแนวคิดสรุปได้ว่า ปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุเกิดจากการเปลี่ยนแปลงในวัยสูงอายุ ความต้องการของผู้สูงอายุก็คือการปรับตัวให้ได้กับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในวัยสูงอายุ ทั้งการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย จิตใจ จิตใจ อารมณ์ และสังคม ทั้งนี้ความต้องการและการปรับตัวของผู้สูงอายุต้องได้รับการสนับสนุนจากบุคคลหลายฝ่าย ทั้งตัวผู้สูงอายุเอง บุคคลในครอบครัว ชุมชน และนโยบายต่าง ๆ ของรัฐ โดยการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีพฤติกรรมสุขภาพที่ดี อันจะเป็นการลดปัญหาและสนองความต้องการของผู้สูงอายุได้อย่างครอบคลุม

แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ

ความหมายของการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (2558, หน้า 2) ได้ให้ความหมายของการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ หมายถึง การเสริมสร้างศักยภาพ และพัฒนาเครือข่ายระบบสุขภาพประชาชนในการป้องกัน การฟื้นฟู สมรรถภาพ และส่งเสริมการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุให้เหมาะสมตามสถานะหรือกลุ่มสุขภาพผู้สูงอายุทั้ง 3 กลุ่ม คือ 1) พึ่งตนเองได้ คือ ผู้สูงอายุที่ช่วยเหลือตนเองได้ ช่วยเหลือผู้อื่น และชุมชนได้ เป็นผู้สูงอายุที่มีสุขภาพดี 2) พึ่งตนเองได้บ้าง คือ ผู้สูงอายุที่ป่วยสามารถช่วยเหลือตัวเองได้บ้าง 3) พึ่งตนเองไม่ได้ คือ ผู้สูงอายุที่ป่วยช่วยเหลือตนเองไม่ได้

โสภภาพรรณ รัตน์ย (2555, หน้า 12) ให้ความหมายของการแบ่งวัยผู้สูงอายุควรแบ่งตามการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายในลักษณะเสื่อมถอยการเจริญเติบโตของร่างกายและความต้านทานโรคน้อยลงความสามารถด้านการปรับตัวและบทบาททางสังคมของแต่ละบุคคลจะมีความสามารถที่แตกต่างกันออกไป ผู้สูงอายุจะมีลักษณะและปัจจัยที่ทำให้เกิดความชรา รวมทั้งการใช้ชีวิตอยู่ในสังคมต่างกันขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหาส่วนตัว ทางด้านร่างกายความสามารถในการปรับตัวของแต่ละบุคคลที่ไม่เหมือนกัน ตลอดจนบทบาทและลักษณะนิสัยทางสังคมของผู้สูงอายุที่ได้อยู่ในสังคมนั่นเอง

ประภัสสร วงษ์ศรี, ณัฐวุฒิ สุริยะ และพนิดา โยวะผุย (2555, หน้า 13) ให้ความหมายของการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. การสร้างนโยบายสาธารณะสำหรับผู้สูงอายุ โดยเน้นให้ทุกคนในชุมชน หรือสังคม มีข้อตกลงทางสังคมร่วมกัน รับหลักการเดียวกันในการที่จะปฏิบัติเพื่อให้ทุกคนในชุมชน หรือสังคมมีสุขภาพที่ดี
2. สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพผู้สูงอายุ สิ่งแวดล้อมในที่นี้อาจจะเป็น สิ่งแวดล้อมที่เป็นรูปธรรมที่ใกล้ชิดกับผู้สูงอายุ
3. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการดูแลส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ ชุมชนจะต้องมีการรวมตัวกัน หรือรวมกลุ่มกันเพื่อที่จะดูแลส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ ดำเนินการเพื่อส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ ให้ผู้สูงอายุที่สามารถแสดงศักยภาพได้ตามถนัด
4. พัฒนาทักษะในการดูแลส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ โดยการให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้สูงอายุ ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจ อารมณ์ ตลอดจนแนวทางการดูแลส่งเสริมสุขภาพ
5. ปรับเปลี่ยนบริการทางด้านสาธารณสุข โดยเน้นทางด้านสุขภาพในเชิงรุกมากขึ้น มีการตรวจคัดกรองสุขภาพให้การดูแล ให้คำปรึกษาด้านสุขภาพ

กิจกรรมทางกายสำหรับผู้สูงอายุ

วีรวรรณ แซ่จิว (2559, หน้า 31) ได้ให้ความหมายผู้สูงอายุจะมีกิจกรรมทางกายในระดับเพียงพอ นั้นแสดงว่า กิจกรรมทางกายอย่างน้อย 150 นาที ของกิจกรรมที่ออกแรงระดับปานกลาง ตลอดทั้งสัปดาห์ หรือกระทำอย่างน้อย 75 นาที ของกิจกรรมที่ออกแรงอย่างหนัก หรือทำกิจกรรมที่ออกแรงอย่างปานกลางผสมผสานกับกิจกรรมที่ออกแรงอย่างหนักที่เท่าเทียมกัน และมีกิจกรรมในลักษณะแอโรบิกควรจะทำติดต่อกันอย่างน้อย 10 นาที และเพื่อจะให้มีการเกิดประโยชน์ต่อสุขภาพเพิ่มมากขึ้น จากอัตราการเพิ่มขึ้นของประชากรผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น และเพื่อเป็นการลดลงของงบประมาณการดูแลสุขภาพเพื่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีความสำคัญอย่างยิ่ง ทำให้มีอายุยืนขึ้น และต้องจัดหาสิ่งในการชี้ให้เห็นถึงผลของการออกกำลังกายเพื่อเสริมสร้างสุขภาพที่ดีกว่า การอำนวยความสะดวกที่จำเป็นต่อผู้สูงอายุในการออกกำลังกาย รวมถึงการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการออกกำลังกายเพื่อให้ผู้สูงอายุมีการออกกำลังกายอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะช่วยให้ กระฉับกระเฉงและไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่นและเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพของประเทศต่อไป (มินตรา สารระรักษ์, 2558)

โดยการออกกำลังกาย หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการออกกำลังกายหรือกิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ เช่น การเล่นกีฬาชนิดต่าง ๆ ด้วยตนเองหรือลักษณะเป็นกลุ่มชมรม

โดยผู้เชี่ยวชาญด้านพลศึกษาและการกีฬา ในการออกกำลังกายในกลุ่มผู้สูงอายุส่วนใหญ่จะออกกำลังกายหรือกิจกรรม เช่น การเดินรำ รำไม้พอง เปตอง เป็นต้น (อัจฉรา ปุราคม, มยุรี ถนอมสุข, สุพรทิพย์ พุเพนียด, จันทมณี จันทรย์แย้ม และปวีณภัทร, 2556)

การดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุ

วิลโลว์ ตั้งตระกูล (2543, หน้า 37) การปฏิบัติในเรื่องสุขภาพของประชาชนนั้นการดูแลสุขภาพตนเองมีความสำคัญมาก เนื่องจากเป็น และชีวิตของตนเองโดยลดการพึ่งพามุคคนอื่น และเป็นความรับผิดชอบของตนเองเพราะการดูแลตนเองเป็นสิ่งที่ทำให้บุคคลมีสุขภาพที่ดี ระบบบริการสุขภาพได้เปลี่ยนไป ในปัจจุบันมีจำนวนผู้ป่วยเรื้อรังมากขึ้น เป็นการกระตุ้นให้ประชาชนหันมาดูแลสุขภาพตนเอง เป็นการป้องกันการเกิดโรคดีกว่าที่จะมาแก้ไขหรือทำการรักษาเมื่อเกิดการเจ็บป่วยภายหลัง ประชาชนเริ่มมองว่าการรักษาทางการแพทย์อย่างเดียวมีส่วนที่จะทำให้ตนเองสุขภาพดีและมีคุณภาพ การมีสุขภาพที่ดีขึ้นอยู่กับวิถีการดำเนินชีวิตซึ่งมีความสัมพันธ์กับเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมของประชาชน การที่ประชาชน มีชีวิตที่ดีขึ้นได้นั้น การศึกษาความรู้เรื่องสุขภาพอนามัยจากสื่อต่าง ๆ ทำให้ได้รับรู้ถึงการดูแลสุขภาพของตนเองมากยิ่งขึ้น ประชาชนเริ่มมองเห็นสิทธิของตนเองมากขึ้น ป้องกันสิทธิขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับสุขภาพและชีวิต ของตนเอง ประชาชนส่วนใหญ่เริ่มเร่งเห็นถึงความสำคัญด้านสุขภาพมากยิ่งขึ้นและเริ่มให้ความสนใจอย่างจริงจังกับแนวคิดการดูแลตนเองมากขึ้น พฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองจึงเป็นกิจกรรมที่จำเป็นอย่างยิ่งต่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดีเป็นการกระทำที่พึงปรารถนาของแต่ละบุคคล ในส่วนของพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองได้มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

Pender (1982, p. 150) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองว่าหมายถึง การปฏิบัติกิจกรรมที่บุคคลได้ริเริ่มเพื่อกระทำก่อให้เกิดสุขภาพทางด้านร่างกายและจิตใจ โดยกระทำในแนวทางของตนเองเพื่อดำรงรักษาชีวิต ส่งเสริมสุขภาพทั้งร่างกายและจิตใจรวมถึงความเป็นอยู่อันดีของตนไว้การดูแลตนเองจะต้องมีแบบแผน เป้าหมาย ขั้นตอน ตลอดจนความต่อเนื่องกัน และเมื่อใดที่ได้กระทำอย่างถูกต้องครบถ้วน จะทำให้เพิ่มประสิทธิภาพของการดูแลตนเองมากยิ่งขึ้น (เบญจมาศ นาควิจิตร, 2551, หน้า 18)

ขวัญดาว กล่ำรัตน์ (2554) กล่าวถึง การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในวัยสูงอายุว่าปัญหาด้านร่างกายสัมพันธ์กับจิตใจอย่างแยกออกจากกันไม่ได้ การที่ทุกคนมีสุขภาพกายและจิตใจที่ดีสุขภาพจิตแจ่มใสก่อให้เกิดจิตใจสบาย เมื่อใจสบายก็จะส่งผลต่อการผ่อนคลายไม่ก่อให้เกิดความเครียดและสุขภาพที่ดีทั้งร่างกายและจิตใจก็ตามมา ในทางตรงกันข้าม ถ้ามีปัญหาทางด้านร่างกายก็จะส่งผลต่อในด้านสุขภาพไม่ดีทำให้จิตใจไม่สบายแปลงทางร่างกาย และการเปลี่ยนแปลงทางด้านอารมณ์ด้านจิตใจและความเสื่อมของอวัยวะและปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพ ปัจจัยทางพันธุกรรม

ความสำเร็จทางการศึกษา สถานะทางสังคม ความต้องการ งานประจำที่เคยทำ การสูญเสียต่าง ๆ ประกอบกับผลกระทบทางเศรษฐกิจ ล้วนเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทางจิตใจ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตวิทยาที่เกิดขึ้น ได้แก่ การเรียนรู้และความจำ การเรียนรู้และความจำมีความสัมพันธ์กันอย่างมากในการเรียนรู้ของผู้สูงอายุ ส่งผลต่อความบกพร่องลงเมื่ออายุ 40-50 ปี และเมื่ออายุ 70 ปี จะเรียนรู้ยากขึ้น สาเหตุที่ทำให้การเรียนรู้บกพร่องไปยังอธิบายได้ไม่แน่ชัดในการนำเสนอปัญหา การเรียนรู้สามารถเกิดขึ้นในวัยสูงอายุ และได้รับการตอบสนองอย่างรวดเร็ว และพัฒนาการเรียนรู้ให้ดีขึ้น มีการแก้ไขให้ผู้สูงอายุได้เกิดการเรียนรู้ดีขึ้นเพื่อส่งผลทางด้านความจำ ความเคลื่อนไหวทางร่างกายเพราะผู้สูงอายุมีความเข้าใจว่าจะเรียนรู้อะไร ได้ดีจึงเป็นไปได้ที่จะช่วยพัฒนาความสามารถของผู้สูงอายุในการปรับตัวให้เข้ากับงานใหม่หรือชีวิตความเป็นอยู่ใหม่ที่ดีขึ้น

วรรณนิภา บุญระยอง (2540, หน้า 34) การรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้สูงอายุจากการเสื่อมตามวัย โดยทั่วไปจะพบว่า ผู้สูงอายุนั้นจะมีปัญหาอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย จิตใจและสังคมซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ก่อให้เกิดจากธรรมชาติของผู้สูงอายุ แนวคิดนี้จึงมุ่งไปที่การจัดกิจกรรมเพื่อเป็นการเคลื่อนไหวร่างกาย การร่วมกลุ่มของผู้สูงอายุหรือการเตรียมตัว การป้องกัน หรือชะลอความเสื่อมถอยไปตามวัย ทั้งนี้เพื่อให้ผู้สูงอายุได้ตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องสุขภาพ และพร้อมที่จะเผชิญกับความเป็นจริงของชีวิตทั้งปัจจุบันและอนาคตอันจะช่วยเป็นการบรรเทาความรุนแรงต่าง ๆ ของเวลาหรือความเสื่อมได้

การดูแลและการส่งเสริมให้ความรู้ผู้สูงอายุ

1. ให้การศึกษาเรื่องความเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายของผู้สูงอายุกับผู้ที่ยังอายุน้อยกว่า ให้ได้รู้ว่า เมื่อเราเป็นผู้ใหญ่แล้ว จะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร ถ้าชะลอได้เท่าไรก็จะเป็นผลดีแก่ตัวเรา และคนใกล้ชิดมากเท่านั้น

2. การส่งเสริมป้องกันปัญหาสุขภาพจิต

2.1 ให้ความรู้ด้านอนามัยของผู้สูงอายุ สมัยนี้เรียกว่าการให้สุขศึกษา พยายามให้บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขออกไปให้คำแนะนำแก่ผู้สูงอายุตามชุมชน แนะนำเรื่องการเคลื่อนไหวของร่างกายและผู้สูงอายุไม่ควรนั่งอยู่หนึ่ง ๆ หรือนอนเฉย ๆ ควรจะได้มีการเคลื่อนไหวร่างกายให้เหงื่อออกบ้างตามความเหมาะสม เป็นการช่วยให้ร่างกายมีการไหลเวียนเลือดดี

2.2 อาหารเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่ง การกินอาหารที่ผิดสุขลักษณะตั้งแต่วัยหนุ่มสาววัยกลางคน วัยสูงอายุจะเกิดอัตราเสี่ยงต่อโรค และจะมีผลทำให้สุขภาพร่างกายไม่แข็งแรง อาหาร

ที่ดีที่สุด คือ อาหารที่ย่อยง่าย มีโปรตีนปานกลาง ไขมันน้อย และมีปริมาณที่พอดี อาหารที่ย่อยง่าย เช่น เนื้อปลา ผัก ไขมันสัตว์เป็นส่วนประกอบบ้าง ผลไม้ เป็นต้น

2.3 การพักผ่อนอารมณ์ ควรพักผ่อนทั้งร่างกายและจิตใจ ไม่เคร่งเครียด หรือวิตกกังวลจนเกินเหตุ

2.4 ส่งเสริมการตรวจสุขภาพผู้สูงอายุเป็นประจำ พบแพทย์ปีละครั้ง

2.5 ศาสนาเป็นที่พึ่งที่ดีของผู้สูงอายุ จะช่วยบรรเทาทุกข์ให้ความหวังและความสุขกับผู้สูงอายุ วัฒนธรรมไทยในเรื่องการเคารพยกย่องผู้สูงอายุเป็นของดีมีประโยชน์ ควรจะได้มีการอนุรักษ์ไว้ เพื่อแก้ไขช่องว่างระหว่างเด็กกับผู้สูงอายุ และทุกคนควรจะทำให้ความรัก เอาใจใส่ผู้สูงอายุอย่างจริงใจและจริงใจ (ประไพ ยศะทัตต์, 2531)

แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินการของกิจกรรม

ความหมายของกิจกรรมนันทนาการ

กิจกรรมนันทนาการเป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้หรือเครื่องมือในการกระทำกับสมาชิกที่เข้าร่วมกิจกรรมเป็นสิ่งที่ส่งผลให้ผู้สูงอายุได้รับการเรียนรู้ อันมีความสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้ดำเนินการจะต้องศึกษาและเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะธรรมชาติ ของกิจกรรมนั้น ๆ ทั้งนี้เพื่อจะได้เลือกใช้ให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย หรือบุคคลที่พึงประสงค์ต้องการอย่างแท้จริงจึงจะเกิดประโยชน์ และมีคุณค่ากับการดำเนินการประกอบกิจกรรม นันทนาการนั้น ๆ กิจกรรมนันทนาการนั้นจะมีประโยชน์อย่างยิ่งหากผู้ใช้นำมาใช้ให้ถูกวิธีกับกลุ่มประชากร กิจกรรมนั้นอยู่แล้ว เพียงแต่ผู้สนใจปรารถนาจะไปหยิบยกมาใช้ให้เป็นประโยชน์ ซึ่งแต่ละประเภทของกิจกรรมนันทนาการจะมีคุณค่าแตกต่างกันออกไป

บุคคลผู้หนึ่งทำงานเป็นผู้บริหาร ทำงานใช้สมองทั้งวันเครียดเป็นอย่างมาก อารมณ์หงุดหงิดฉุนเฉียว เมื่อได้ไปเดินรำหลังเล็ก เพื่อตอบสนองผู้บริหารบางคนที่มีอาการเครียดเหมือนกันระบายความเครียดหลังเลิกงานโดย การไปดูภาพยนตร์สนุก ๆ หรือดูการแสดงละครหรือทำงานอดิเรกอื่น ๆ ก็ได้ (กำโชค เผือกสุวรรณ, 2538, หน้า 18-19)

นันทนาการมาจากคำในภาษาอังกฤษว่า Recreation แปลว่า การทำให้สนุกสนานรื่นรมย์ถึง การจัดกิจกรรมเพื่อให้บุคคลเข้าร่วมในเวลาว่างด้วยความสมัครใจ และได้รับความพึงพอใจ ความสนุกสนานอันจะเป็นแรงจูงใจให้บุคคลเข้าร่วมในกิจกรรมนั้น “นันทนาการ” ได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่าน ดังนี้

1. นันทนาการ หมายถึง การทำให้ร่างกายสดชื่นหรือการทำให้ร่างกายได้สร้างพลังขึ้นมาใหม่ (Re-fresh or Re-creation) อันเป็นความหมายดั้งเดิม

2. นันทนาการ หมายถึง กิจกรรม (Activities) ซึ่งมีชนิด ประเภทและรูปแบบกิจกรรมที่หลากหลาย การที่บุคคลหรือชุมชนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมตามความสนใจของตนแล้วก่อให้เกิดผลการพัฒนาอารมณ์สุขสนุกสนานและสุขสงบ

3. นันทนาการ หมายถึง กระบวนการ (Process) กล่าวคือ นันทนาการเป็นกระบวนการก่อให้เกิดการพัฒนาความรู้หรือพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลหรือของสังคม ผลจากการเข้าร่วมในกระบวนการ เรียกว่า ประสบการณ์โดยอาศัยกิจกรรมนันทนาการต่างเพื่อ เป็นสื่อในช่วงเวลาว่าง โดยที่ผู้เข้าร่วม โครงการเกิดจากความสมัครใจหรือมีแรงจูงใจที่ส่งผลก่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านอารมณ์และจิตใจส่งผลต่อความสุขสนุกสนานและสงบสุข (วัชรินทร์ เสมามอญ, 2556; สมบัติ กาญจนกิจ, 2544)

นันทนาการสำหรับผู้สูงอายุ เป็นกิจกรรมนันทนาการที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุควรเป็นกิจกรรมเบา ๆ ผู้เชี่ยวชาญต้องคำนึงถึงกิจกรรมที่ผู้สูงอายุเลือกทำตามความต้องการ หรือผู้ดูแลผู้สูงอายุจัดให้เหมาะสมกับผู้สูงอายุ ได้แก่

กิจกรรมทางสังคม ได้แก่ การร่วมในงานบุญ งานประเพณี งานเทศกาล งานของเพื่อนบ้าน ซึ่งเป็นกิจกรรมกายร่วมกลุ่มในชุมชนที่ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ยังเข้าร่วมอยู่ นอกจากนั้นผู้สูงอายุบางส่วนยังเข้าร่วมเป็นสมาชิกชมรมหรือกลุ่ม เช่น ชมรมผู้สูงอายุ กลุ่มศาสนา ซึ่งผู้สูงอายุเองเห็นด้วยว่ามี ความจำเป็นที่ผู้สูงอายุควรเข้าสังคมพบปะกับบุคคลต่าง ๆ ในสังคมบ้าง โดยเฉพาะการพบปะพูดคุยกับหลาน ญาติ เพื่อนฝูง ตลอดจนการดูโทรทัศน์กับครอบครัว ศึกษาปฏิบัติธรรม และปลูกต้นไม้กับครอบครัวหรือเพื่อนวัยเดียวกัน

กิจกรรมการออกกำลังกาย เป็นสิ่งที่มีประโยชน์แก่ผู้สูงอายุในการเปลี่ยนของร่างกาย ส่งผลให้ร่างกายมีสุขภาพที่แข็งแรงและหลีกเลี่ยงจากความเสื่อมจึงจำเป็นต่อการออกกำลังกาย เป็นการป้องกันการเสื่อมสภาพและพิการของอวัยวะต่างๆ เช่น กล้ามเนื้อและข้อต่าง ๆ ปอดและหัวใจ เป็นต้น การออกกำลังกายในผู้สูงอายุยังช่วยให้ร่างกายคล่องตัว ไม่หกล้มง่าย และ ไม่ก่อให้เกิดโรคภัยต่าง ๆ ซึ่งเป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการเป็นโรคเบาหวาน ไขมันในเลือดสูง หรือความดันโลหิตสูง นอกจากนั้นยังช่วยให้ผู้สูงอายุได้ลดความเครียดและทำให้สมรรถภาพทางเพศดีขึ้นด้วย (สุวรรณ เตชะธีระปรีดา, 2557)

กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุสองกิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมสำรวจเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชนได้ดำเนินการร่วมกับกลุ่มปฏิบัติการหลัก ตั้งแต่ขั้นตอนการตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมเมื่อผู้วิจัยเชิญชวนร่วมวิจัยแบบ PAR กลุ่มปฏิบัติการหลักนี้จะต้องร่วมตั้งแต่ เก็บข้อมูลบริบทชุมชน ร่วมสรุปสังเคราะห์ และตรวจสอบข้อมูล ร่วมนำเสนอข้อมูลต่อเวทีชุมชนเพื่อให้กิจกรรมที่ชุมชนมีส่วนร่วมในการ

แสดงความคิดเห็นและตัดสินใจเลือกกิจกรรมที่จะดำเนินการเพื่อพัฒนาในด้านคุณภาพชีวิต ผู้สูงอายุ นอกจากนี้ยังร่วมในการติดตามและประเมินผลกิจกรรม เพื่อพัฒนาทักษะเรียนรู้ร่วมกัน ในปฏิบัติการแต่ละขั้นตอน ดังแนวคิดของ Oakly and Marsden (1984) ที่มองว่า การพัฒนาที่เริ่ม ด้วยการมีส่วนร่วมของคนในจะประสบผลสำเร็จมากกว่าการที่คนนอกเข้าไป ซึ่งการมีส่วนร่วม เกิดขึ้นหลายรูปแบบ เช่น การมีส่วนร่วมเป็นความร่วมมือ (Participation as collaboration) ลักษณะ เป็นการร่วมกลุ่มเพื่อดำเนินกิจกรรมพัฒนาต่าง ๆ ซึ่งหมายถึง กลุ่มปฏิบัติการหลัก ประกอบด้วย ผู้สูงอายุและครอบครัว ชุมชน ร่วมไปถึงหน่วยงาน/ องค์กร ได้ดำเนินการเพื่อให้ผู้สูงอายุได้เข้ามา มีส่วนร่วมอย่างทั่วถึงมากที่สุด นอกจากนี้ ชุมชนยังเป็นกระบวนการเพื่อให้ผู้สูงอายุ คิดเห็นการจัด กิจกรรม โดยสะท้อนถึงความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมทำให้การจัดกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ เช่นนี้ตลอดไป ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Oakly and Marsden (1984) ที่กล่าวถึงการมีส่วนร่วม ที่เป็นการเสริมพลังอำนาจ (Participation and empowerment) เป็นการพัฒนาที่ต้องการการถ่ายโอน อำนาจจากผู้ให้สู่ผู้รับเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจให้กับผู้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ซึ่งถือได้ว่าเป็นการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

การบูรณาการกิจกรรมเพื่อส่งเสริมในการให้ความรู้ เป็นการพัฒนาในด้านคุณภาพชีวิต ที่มองเป็นองค์ประกอบโดยรวม ในการจัดกิจกรรมสัจจรเพื่อพัฒนาในด้านคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ในชุมชน คำนึงถึงความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ และบทเรียนจากการทำงานพัฒนา เพื่อยกระดับ ให้เกิดกิจกรรมที่สามารถนำไปสู่คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการศึกษา และประสบการณ์มากมายความต้องการการเรียนรู้ที่สำคัญไม่ใช่การเรียนรู้พื้นฐานแต่ต้องการ เรียนรู้เพื่อต่อยอดความรู้และประสบการณ์ การจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ ที่ได้จากการศึกษาบริบทชุมชนและสถานภาพผู้สูงอายุ สามารถนำมา ดังนั้นอาจสรุปได้ว่าการเรียนการสอน บูรณาการเป็นนวัตกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมองเห็นความสัมพันธ์ และพัฒนาการทางความรู้กับ พัฒนาการทางจิตใจ ความรู้กับการกระทำ ซึ่งจะทำให้เกิดกิจกรรมการเรียนรู้ได้กว้างขวาง รวมทั้ง ทำให้เกิดทักษะความสามารถ จะเห็นได้ว่า การเรียนการสอนแบบบูรณาการคงไม่พ้นความสามารถ ที่ผู้สอนจะทำได้หากให้ความเอาใจใส่อย่างต่อเนื่อง (จรัญญา วงษ์พรหม, 2558)

โครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลตะเคียนเตี้ย

หลักการและเหตุผล

ผู้สูงอายุ เป็นผู้ที่มีคุณภาพประโยชน์และมีคุณค่าต่อสังคม อีกทั้งยังเป็นสถาบันทางสังคม ที่สำคัญ ซึ่งจากการสำรวจสถานการณ์ผู้สูงอายุในประเทศไทย ขณะนี้พบว่า มีผู้สูงอายุ ตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป จำนวนมากถึง 6,161,000 คน คิดเป็นร้อยละ 10.0 ของประชาชนทั้งหมด โดยในจำนวนนี้

กว่า 50,000 คน ต้องนอนติดเตียงต่อเนื่อง และต้องได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิด เนื่องจากสภาวะร่างกายและโรคภัยไข้เจ็บ ซึ่งแสดงถึงศักยภาพที่จำกัดในการเตรียมการด้านผู้สูงอายุ ทำให้ผู้สูงอายุจำนวนมากไม่น้อยดำรงชีพภายใต้ความเสี่ยงทั้งด้านการเงิน ด้านที่อยู่อาศัย รวมทั้งด้านข้อมูลข่าวสาร ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของทุกฝ่ายที่ต้องร่วมกันแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุให้ดีขึ้น โดยคณะกรรมการกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ และประธานสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทย ฯ ให้ข้อมูลว่า การส่งเสริมสุขภาพกายใจให้ผู้สูงอายุจะเป็นช่องทางหนึ่งที่จะแก้ปัญหาได้อย่างยั่งยืนและสามารถทำได้ทันทีโดยการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้มีการรวมกลุ่มแลกเปลี่ยนประสบการณ์และทำกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งจะทำให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพที่ดีรวมทั้งยังเป็นการสร้างสังคมผู้สูงอายุที่มีคุณภาพได้อย่างสมบูรณ์อีกด้วย

กองทุนหลักประกันสุขภาพ เทศบาลตำบลตะเคียนเตี้ย ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการสร้างเสริมสุขภาพในผู้สูงอายุจึงได้จัดทำโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลตะเคียนเตี้ย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 ขึ้น เพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพแข็งแรง ทั้งร่างกายและจิตใจ สามารถดำรงชีวิตประจำวันและอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้มีการรวมกลุ่มทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน
2. เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตนที่ถูกต้องและเหมาะสมกับวัย
3. เพื่อให้ผู้สูงอายุได้เรียนรู้และพัฒนาศักยภาพของตนเอง
4. เพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพที่ดีทั้งทางร่างกายและจิตใจ
5. เพื่อสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันโรคและฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกาย

เป้าหมาย

สมาชิกชมรมผู้สูงอายุและบุคลากรภายในเขตเทศบาลตำบลตะเคียนเตี้ย จำนวน 200 คน

วิธีการดำเนินการ

1. ประชุมร่วมกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลตะเคียนเตี้ยและคณะกรรมการชมรมผู้สูงอายุเพื่อวางแผนและกำหนดหัวข้อการประชุม
2. รวบรวมข้อมูลและจัดทำทะเบียนผู้สูงอายุภายในเขตเทศบาล
3. จัดเตรียมเอกสารและอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดทำโครงการ
4. จัดประชุมผู้สูงอายุในวันที่ 20 ของทุกเดือน ตั้งแต่เวลา 08.00-15.30 น. โดยจัดกิจกรรม

ดังนี้

- 4.1 อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพในผู้สูงอายุทั้งทางร่างกายและจิตใจ
- 4.2 ออกกำลังกายและทำกิจกรรมสันทนาการ

4.3 ให้คำปรึกษาด้านสุขภาพ พร้อมทั้งแจกเอกสารความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตัว
ในผู้สูงอายุ

5. ประเมินผลการจัดทำโครงการ ฯ

ระยะเวลาในการดำเนินการ

เดือนพฤศจิกายน-กันยายน พ.ศ. 2560

สถานที่ดำเนินการ

อาคารอเนกประสงค์เก่า (องค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนเตี้ย)

งบประมาณดำเนินการ

งบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2560 กองทุนหลักประกันสุขภาพ เทศบาลตำบล
ตะเคียนเตี้ย เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ ตั้งงบประมาณไว้ 193,100 บาท
ประกอบด้วยคิดเป็นค่าใช้จ่ายต่อเดือนได้

ผู้รับผิดชอบโครงการ

กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลตะเคียนเตี้ย

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้สูงอายุมีทัศนคติในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น
2. ผู้สูงอายุมีพฤติกรรมสุขภาพที่ดี
3. ผู้สูงอายุได้เรียนรู้ประสบการณ์ใหม่สามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองเพิ่มมากขึ้น
4. ผู้สูงอายุมีสภาพที่ดี แข็งแรงทั้งร่างกายและจิตใจ
5. ผู้สูงอายุมีสภาพร่างกายแข็งแรง ห่างไกลโรค

แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินโครงการ

การประเมินผลเป็นกระบวนการกำหนดรูปแบบในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลและ
นำไปใช้ในการเก็บข้อมูลที่เกิดขึ้นจริง เพื่อนำไปศึกษาเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ของโครงการเพื่อนำ
ผลที่ได้ไปใช้เป็นข้อมูลในการประกอบแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของการดำเนินโครงการและเป็น
การตัดสินใจเลือกให้เหมาะสมกับการบริหารจัดการเป็นไปตามกระบวนการขั้นตอน

การพัฒนาของโลกทางด้านวัตถุได้เจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว ด้วยกิจกรรม
อันสลับซับซ้อนมากมายและผลของการพัฒนาทางด้านวัตถุนี้เอง ก่อให้เกิดผลสะท้อนหรือ
ผลกระทบอย่างมากต่อจิตใจของพลโลกจึงทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนา
จิตใจของมนุษย์โลกควบคู่กันด้วย โดยกระบวนการการดำเนินโครงการที่ดีต้องมีการจัดทำแผน

และประเมินผลโครงการเพื่อบ่งชี้ถึงความสำเร็จหรือล้มเหลว ทั้งนี้เพื่อมุ่งหวังให้ตระหนักถึงการทำความเข้าใจเรียนรู้ในการดำเนินโครงการ เพื่อการพัฒนาการทางในด้านต่าง ๆ และสอดคล้องกันไป

ในการประเมินโครงการอย่างมีระบบ ย่อมจะมีส่วนช่วยให้ผู้บริหารโครงการได้ตระหนักถึงคุณภาพของโครงการที่กำหนดขึ้นไว้ว่าจะสามารถตัดสินใจในการดำเนินการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงโครงการให้มีความถูกต้องเหมาะสม และส่งผลให้โครงการนั้นดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุถึงเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ทุกประการ

สมหวัง พริยานุวัฒน์ (2551) การประเมินโครงการ คือ กระบวนการที่ก่อให้เกิดการดำเนินโครงการเพื่อทราบถึงผลการประเมินว่าควรปรับปรุงหรือแก้ไข โครงการ และสารนิเทศในการตัดสินใจผลสัมฤทธิ์ของโครงการในการประเมินโครงการมีเป้าประสงค์หลัก การดำเนินโครงการที่คุ้มค่าต่อการตัดสินใจในการดำเนินการหรือไม่ รวมถึงการศึกษาว่าในการดำเนินการโครงการมีปัญหาที่ต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขในเรื่องอะไรบ้างต้องการข้อมูลที่บ่งชี้ว่าโครงการที่ดำเนินการนั้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่หรือเป็น และเป็นโครงการที่มีคุณค่ามากน้อยเพียงใด ปัจจุบันการประเมินโครงการมิได้จำกัดอยู่ แต่ในทางการศึกษาเท่านั้น แต่ขยายวงกว้างไปสู่โครงการในสาขาต่าง ๆ อย่างกว้างขวางจนการประเมินเป็นธุรกิจอีกอาชีพหนึ่งขึ้นมาเพราะในการประเมินโครงการต่าง ๆ ขององค์กรหน่วยงานหรือสถาบันนั้น ๆ ต้องใช้งบประมาณเท่าไรจึงต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญมาเป็นนักประเมินเพื่อนำผลนั้นมาใช้อย่างคุ้มค่าต่อไป

1. การประเมินโครงการก่อนดำเนินการ เพื่อประเมินความเป็นไปได้ก่อนที่เริ่มโครงการ โดยอาจทำการศึกษาวิเคราะห์ถึงประสิทธิภาพของปัจจัยป้อน ความเหมาะสมของกระบวนการที่คาดว่าจะนำมาใช้ในการบริหารจัดการโครงการ เกิดจาก ปัญหา อุปสรรค ความเสี่ยงของโครงการ ตลอดจนผลลัพธ์หรือประสิทธิผลที่คาดว่าจะได้รับ หรือในขณะเดียวกันก็อาจจะศึกษาผลกระทบการดำเนินโครงการที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในด้านต่าง

2. การประเมินระหว่างดำเนินการโครงการ เป็นการประเมินผลเพื่อทำการปรับปรุงแก้ไข ซึ่งมักจะใช้ประเมินผลระหว่างดำเนินการโครงการหรือระหว่างพัฒนาโครงการ ผลที่ได้นั้นจะช่วยตั้งวัตถุประสงค์ของโครงการให้เป็นไปตามเป้าหมายที่แท้จริง อาจใช้ในระหว่างดำเนินโครงการ จะช่วยตรวจสอบว่า โครงการได้ดำเนินไปตามแผนของโครงการอย่างไร

3. การประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการเป็นการประเมินผลโดยรวมเพื่อสรุปผลของการดำเนินโครงการนั้น มักจะใช้ประเมินหลังสิ้นสุดโครงการเพื่อรับรู้ถึงผลการดำเนินโครงการสำหรับโครงการที่มีการดำเนินระยะยาวก็อาจใช้ในการสรุปย่อความระยะยาวต่าง ๆ ข้อมูลที่ได้จะช่วยสรุปรวมในการประเมินนั้น ซึ่งผลสรุปที่ได้จะนำสู่การรายงาน ว่า โครงการได้บรรลุเป้าหมาย มีปัญหาหรืออุปสรรคใดที่ต้องแก้ไขปรับปรุงข้อมูลเหล่านี้จะช่วยผู้บริหารโครงการสามารถ

นำไปสู่การตัดสินใจว่า โครงการนั้นควรดำเนินการต่อหรือยกเลิกหรือไม่อย่างไร ตลอดจนการรายงานถึงสถานภาพของโครงการว่าประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวเพียงไร

4. การประเมินประสิทธิภาพ การประเมินโครงการ โดยมุ่งเน้นที่จะทราบความสำเร็จหรือความล้มเหลวของโครงการเท่านั้น และยังจำกัดอยู่เพียงการประเมินผลผลิต เพื่อประกอบการตัดสินใจของผู้ให้บริการหรือผู้ให้ทุนในการยุติหรือขยายโครงการ แต่ในปัจจุบันนักประเมินและผู้บริหารโครงการได้ตระหนักถึงความสำคัญของการประเมินประสิทธิภาพของโครงการด้วย โดยถือว่าเป็นประเภทของการประเมินที่มีความจำเป็นสำหรับโครงการบริการทั่วไปเพราะจะช่วยส่งเสริมให้โครงการเหล่านั้น สามารถดำเนินการได้อย่างสอดคล้องกับสภาพการณ์ของสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โครงการที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาท้องถิ่น หรือ โครงการที่เป็นตัวกำหนดเกณฑ์สำคัญสำหรับประกัน โครงการขนาดใหญ่ระดับชาติที่จะไม่ต้องสูญเสียทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด โดยไม่จำเป็น การดำเนินโครงการบริการสังคมนั้น จะไม่มุ่งแต่เพียงความสำเร็จของโครงการเท่านั้น แต่จะต้องให้ค้ำคูณค่าในเชิงของประสิทธิภาพด้วย

จุดมุ่งหมายของการประเมินผล

Weiss (1973, p. 4) สรุปว่า จุดมุ่งหมายของการประเมินผลก็เพื่อวัดผลกระทบของโครงการ เทียบกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ในฐานะเป็นมรรควิธีที่นำไปสู่การตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนิน โครงการและการปรับปรุงโครงการในอนาคต ดังนั้นการประเมินผลไม่ได้มีจุดมุ่งหมายเพื่อการสร้างทฤษฎีสำหรับอธิบายปรากฏการณ์ แต่เพื่อการทดสอบโดยการนำความรู้ที่มีอยู่ไปใช้ประโยชน์ในทางปฏิบัติถึงแม้กระนั้นก็ได้ไม่ได้หมายความว่า การประเมินผลจะไม่ก่อให้เกิดความรู้ใหม่ ๆ เพียงแต่ว่าเน้นการปฏิบัติมากกว่าด้านทฤษฎี

1. ประโยชน์ของการประเมินผล ผลลัพธ์จากการประเมินผลมีประโยชน์ต่อการวินิจฉัยสั่งการในกรณีดังต่อไปนี้ (Weiss, 1973, pp. 16-17)

- 1.1 เพื่อดำเนินงานต่อหรือเลิกดำเนินงานตาม โครงการ
- 1.2 เพื่อปรับปรุงกระบวนการปฏิบัติในโครงการ
- 1.3 เพื่อเพิ่มหรือลดมาตรการและเทคนิคบางประเภทในโครงการ
- 1.4 เพื่อสร้างโครงการในลักษณะคล้ายคลึงกันในท้องถิ่นอื่น ๆ
- 1.5 เพื่อแบ่งสรรทรัพยากรระหว่างโครงการที่ต่างแก่งแย่งแข่งขันกัน
- 1.6 เพื่อสนับสนุนหรือหักล้างกรอบทฤษฎีซึ่งเป็นรากฐานของโครงการ

การประเมินโครงการเป็นกระบวนการในการตรวจสอบ และวิเคราะห์ส่วนสำคัญของโครงการ ซึ่งได้แก่ ข้อมูลนำเข้า (Inputs) กระบวนการ (Process หรือ Transactions) และผลงาน (Outputs หรือ Outcomes) เป็นกระบวนการที่อาจมีความสลับซับซ้อนแล้วแต่ลักษณะของโครงการ

ที่ต้องประเมิน และมีความละเอียดอ่อนที่ต้องใช้การพิจารณาและความละเอียดรอบคอบในการดำเนินการ ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ทั้งนี้เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานของโครงการทั้งหมดโดยส่วนรวม ให้ดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด อย่างไรก็ตามการประเมินโครงการ และการตัดสินใจ ฉะนั้นจึงมีสิ่งสำคัญหรือแนวคิดที่สำคัญซึ่งผู้ประเมินโครงการจะต้องคำนึงถึง จึงจะทำให้การประเมินโครงการบรรลุถึงเป้าหมายที่ต้องการอย่างแท้จริง สิ่งสำคัญดังกล่าวได้แก่ ข้อเท็จจริง คุณประโยชน์ ความถี่ ข้อมูลย้อนกลับ ความผูกพัน ความน่าเชื่อถือ วัตถุประสงค์ มาตรฐาน ความจำเป็น และคุณค่า ซึ่งสามารถอธิบายพอสังเขปได้ดังนี้

ข้อเท็จจริง (Evidence) หมายความว่า ข้อเท็จจริง ที่ได้จากการประเมินโครงการทุกชนิดต้องใช้เวลา แรงงาน และทุนทรัพย์เป็นจำนวนมากในการจัดตั้งและดำเนินงาน ความคิดพลาดในการวิเคราะห์รายละเอียดและข้อเท็จจริงที่จำเป็น อาจนำไปสู่การตัดสินใจที่ผิดพลาดหรือขาดประสิทธิภาพ และทำให้โครงการที่กำหนดขึ้นหรือกำลังดำเนินงานอยู่นั้นขาดประสิทธิผลและประสิทธิภาพ หรืออาจล้มเหลวโดยสิ้นเชิง ฉะนั้นการประเมินโครงการจะต้องได้รายละเอียดที่เป็นจริง และมีเหตุผลอย่างเพียงพอ

รูปแบบการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการนอกจากจะให้ภาพรวมของลักษณะการประเมินแล้ว ยังให้แนวทางในการตั้งข้อคำถามต่าง ๆ เพื่อมุ่งหมายถึงวิธีการรวบรวมข้อมูลเพื่อการประเมินผลในโครงการต่าง ๆ โดยเฉพาะกระบวนการการประเมินโครงการเพื่อรู้ผลถึงกระบวนการ การจัดการต่าง ๆ ของการดำเนินโครงการ ในรูปแบบการประเมินนั้นมักมีหลาย ๆ รูปแบบตามความเหมาะสมของการดำเนินโครงการซึ่งเป็นแนวทางในการประเมินเพื่อพัฒนา โดยกรรมการการประเมินโครงการทั้งหลายพิจารณาต่อกระบวนการการดำเนินโครงการว่าเป็นไปตามเป้าประสงค์หรือวัตถุประสงค์ตามโครงการที่ตั้งไว้หรือไม่ โดยมีลักษณะในการประเมินดังนี้

1. การประเมินที่ยึดจุดมุ่งหมายเป็นหลัก เพื่อปูพื้นฐานตามรูปแบบการประเมิน ไทเลอร์ (Tyler) เป็นรูปแบบการประเมินที่เก่าแก่และใช้กันอย่างกว้างขวางที่สุดในการประเมินโครงการต่าง ๆ การประเมินรูปแบบนี้เน้นความสำคัญของการประเมิน โดยยึดวัตถุประสงค์เป็นหลักในการประเมิน

2. การประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ เป็นการประเมินตามแนวคิดการประเมินผู้บุกเบิก โดยผู้เชี่ยวชาญ อีสเนอร์ (Eisner) เป็นการประเมิน ซึ่งแตกต่างจากรูปแบบการประเมินโครงการโดยทั่วไป การประเมินแบบนี้เน้นที่บทบาทของผู้ประเมินโดยไม่ยึดจุดมุ่งหมาย ไม่คำนึงถึงปัญหาหรือข้อโต้แย้งใด ๆ และไม่ได้ประเมินโครงการโดยอาศัยการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการ แต่เป็นการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญกับโครงการนั้น ๆ

การประเมินเพื่อการตัดสินใจ มี 2 รูปแบบ

1. การประเมินตามรูปแบบชิปปี้ (CIPP) โดยสตัฟเฟิลบีบ (Stufflebeam) ซึ่งเป็นรูปแบบการประเมินโดยกระบวนการจำแนก รวบรวมและเสนอข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับคุณค่าและประโยชน์ของความมุ่งหมาย การออกแบบหรือการวางแผนในการดำเนินงานและแผนงานของโครงการใดโครงการหนึ่ง เพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจการดำเนินโครงการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์โครงการ หรือยุบโครงการ โดยกรรมการคัดกรองและตัดสินใจตามการประเมินใน 4 รูปแบบ ได้แก่ ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต

2. การประเมินตามรูปแบบ (CSE) โดยอัลกิน (Alkin) ซึ่งเป็นการประเมินถึงกระบวนการพิจารณาตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวข้อง โดยการเลือกข่าวสารที่เหมาะสม รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อสรุปผลอันเป็นประโยชน์ต่อผู้มีอำนาจในการตัดสินใจหรือพิจารณาเลือกตามความเหมาะสม

การประเมินอันนำไปสู่การจัดการประเภทของการประเมินแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

1. การประเมินเน้นการตัดสินใจโดยใช้วิธีเชิงระบบที่เน้นเพื่อการเสนอสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องสำหรับการตัดสินใจ
2. การประเมินที่เน้นการตัดสินใจโดยใช้วิธีเชิงธรรมชาติที่เน้นเพื่อการเสนอสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องสำหรับการตัดสินใจ
3. การประเมินที่เน้นการตัดสินใจคุณค่าโดยใช้วิธีเชิงระบบเพื่อให้นักประเมินทำการตัดสินใจคุณค่าของสิ่งที่มีมุ่งประเมิน
4. การประเมินที่เน้นการตัดสินใจคุณค่าโดยวิธีเชิงธรรมชาติเพื่อให้นักประเมินทำการตัดสินใจคุณค่าของสิ่งที่มีมุ่งประเมิน

สรุปว่า วิธีการประเมินนั้นมรหลายวิธี โดยจะครอบคลุมในวิธีการประเมินที่เน้นการวางแผนการดำเนินการอย่างชัดเจน และวิธีการที่ยืดหยุ่นเพื่อให้ได้ผลการประเมินตามที่ต้องการ (เสาวภา ศรีสว่าง, 2555)

แนวความคิดและแบบจำลองการประเมินผลตาม CIPP Model

ชิปปี้โมเดล (CIPP Model) เป็นวิธีการทำความเข้าใจในกระบวนการประเมินโครงการ โดยมีจุดมุ่งหวังที่จะพัฒนากระบวนการ การดำเนินการจัดทำโครงการ เช่น แผนภูมิ แผนผัง ระบบสมการ และรูปแบบอื่น การประเมินผลโครงการนั้น มีแนวคิดและโมเดลหลายอย่าง ณ ที่นี้ขอเสนอแนวคิดและโมเดลการประเมินแบบชิปปี้ หรือ CIPP Model ของ Stufflebeam เพราะเป็นโมเดลที่ได้รับการยอมรับกันทั่วไป เพื่อให้เข้าใจได้ง่าย และสามารถนำเสนอเรื่องราวได้อย่างมีระบบ

แนวคิด การประเมินของ Stufflebeam's CIPP Model ในปี ค.ศ. 1971 สตีฟเฟิลบีม และคณะ ได้เขียนหนังสือทางการประเมินออกมามานึ่งเล่ม "Educational evaluation and decision making" หนังสือเล่มนี้ ได้เป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางเพราะให้แนวคิดและวิธีการทางการวัดและประเมินผลได้อย่างน่าสนใจและทันสมัยด้วย นอกจากนี้ สตีฟเฟิลบีม ได้เขียนหนังสือเกี่ยวกับการประเมินและรูปแบบของการประเมินอีกหลายเล่มอย่างต่อเนื่องจึงกล่าวได้ว่า ท่านผู้นี้เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทฤษฎีการประเมินจนเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปในปัจจุบัน เรียกว่า CIPP Model เป็นการประเมินที่เป็นกระบวนการต่อเนื่อง มีจุดเน้นที่สำคัญ คือ ใช้ควบคู่กับการบริหารโครงการ เพื่อหาข้อมูลประกอบการตัดสินใจ อย่างต่อเนื่องตลอด วัตถุประสงค์การประเมิน คือ การให้สารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ เน้นการแบ่งแยกบทบาทของการทำงานระหว่าง ฝ่ายประเมินกับฝ่ายบริหารออกจากกันอย่างเด่นชัด กล่าวคือ ฝ่ายประเมินมีหน้าที่ระบุ จัดหา และนำเสนอผลการดำเนินโครงการของการประเมินโครงการให้กับฝ่ายบริหาร ส่วนฝ่ายบริหารมีหน้าที่เรียกข้อมูลและนำผลการประเมินที่ได้ไปใช้ประกอบการตัดสินใจเพื่อดำเนินกิจกรรมใด ๆ ที่เกี่ยวข้องแล้วแต่กรณี ทั้งนี้เพื่อป้องกันการมีอคติในการประเมิน และเขาได้แบ่งประเด็นการประเมินผลออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. ด้านบริบทและสภาวะแวดล้อม (Context evaluation: C) เป็นการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อกำหนดโครงการเป็นสิ่งที่อยู่ภายนอกโครงการแต่มีผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของโครงการ ได้แก่ ความต้องการของชุมชนและกลุ่มเป้าหมายของโครงการ จำนวนประชากร สภาพเศรษฐกิจและปัญหาของชุมชนตลอดจนนโยบายของหน่วยงานระดับบนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและพิจารณาความจำเป็นที่ต้องจัดทำโครงการดังกล่าว เป็นประโยชน์ในการนำไปใช้ตัดสินใจวางแผน กำหนดนโยบาย กำหนดเป้าหมาย และกำหนดจุดมุ่งหมายของโครงการได้อย่างเหมาะสมต่อไป

2. ด้านปัจจัยนำเข้า (Input evaluation: I) เป็นการประเมินทรัพยากรที่จำเป็นเพื่อนำมาใช้ในการดำเนินโครงการ ได้แก่ งบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ เวลา กลุ่มเป้าหมาย เทคโนโลยี

และแผนการดำเนินงานว่ามีความเป็นไปได้ มีความเหมาะสมและมีความเพียงพอหรือไม่ ทรัพยากรที่จำเป็น การประเมินปัจจัยนำเข้านำไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจหาวิธีดำเนินงาน โครงการให้บรรลุเป้าหมาย

3. ด้านกระบวนการ (Process evaluation: P) เป็นการประเมินระหว่างการดำเนินโครงการ เพื่อหาข้อบกพร่องของการดำเนินโครงการ เพื่อที่จะทำการพิจารณาแก้ไขปรับปรุงให้การดำเนินงานโครงการมีประสิทธิภาพมากขึ้น และเป็นการตรวจสอบกิจกรรมในโครงการ ระยะเวลาการดำเนินกิจกรรม หรือทรัพยากรที่ใช้ในโครงการ ภาวะผู้นำ การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการ โดยมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานทุกขั้นตอน จะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการค้นหาจุดเด่น หรือจุดแข็ง และจุดด้อย ของการประเมินกระบวนการนี้ มักจะไม่สามารถศึกษาได้ภายหลังจากสิ้นสุดโครงการ แล้วประการประเมินกระบวนการจะมีบทบาทสำคัญในเรื่องการให้ข้อมูลย้อนกลับเป็นระยะ ๆ การประเมินกระบวนการเพื่อตรวจสอบการดำเนินของโครงการ โดยทั่วไป มีจุดมุ่งหมาย คือ

3.1 เพื่อการหาข้อบกพร่องของโครงการ ในระหว่างที่มีการปฏิบัติต้องมีการแก้ไขหรือปรับปรุง

3.2 เพื่อหาข้อมูลต่าง ๆ ที่จะนำไปใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินโครงการ

3.3 เพื่อการเก็บข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการดำเนินงานของโครงการ

4. ด้านผลผลิต (Product evaluation: P) เป็นการประเมินเพื่อรับรู้ถึงกระบวนการดำเนินโครงการหรือผลผลิตที่เกิดขึ้นกับวัตถุประสงค์ของโครงการ หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ รวมทั้งการพิจารณาในเรื่องประเด็นของการยุบ เลิกหรือขยาย มีการปรับเปลี่ยนโครงการและการประเมินผลเรื่องผลกระทบและผลลัพธ์โดยอาศัยปัจจัยจากการประเมินสถานะแวดล้อม ปัจจัยเบื้องต้นและกระบวนการร่วมด้วย จะเห็นได้ว่า การประเมินรูปแบบ CIPP เป็นการประเมินที่ครอบคลุมองค์ประกอบของระบบทั้งหมด ซึ่งการประเมินโครงการจะต้องกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินให้ครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน กำหนดประเด็นของตัวแปรหรือตัวชี้วัด กำหนดแหล่งข้อมูลผู้ให้ข้อมูล กำหนดเครื่องมือการประเมิน วิธีการใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล กำหนดแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล และเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน

เมื่อพิจารณาถึงช่วงเวลาของการประเมินผลโครงการ เพื่อจำแนกประเภทของการประเมินผลโครงการโดยละเอียดแล้ว เราสามารถจำแนกได้ว่าการประเมินผลโครงการ 4 ระยะดังนี้

4.1 การประเมินผลโครงการก่อนการดำเนินงาน (Pre-evaluation) เป็นการประเมินว่ามีความจำเป็นและความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด ในการกำหนดให้มีโครงการหรือแผนงานนั้น ๆ

หรือไม่ บางครั้ง เรียกการประเมินผล ประเภทนี้ว่า การศึกษาความเป็นไปได้ (Feasibility study) หรือการประเมินความต้องการที่จำเป็น (Need assessment)

4.2 การประเมินผลโครงการขณะดำเนินงาน (On-going evaluation) เป็นการประเมินโครงการเพื่อติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินงาน (Monitoring) และการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ

4.3 การประเมินโครงการเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงาน (Post-evaluation) เป็นการประเมินว่า ผลของการดำเนินงานนั้น เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่วางไว้หรือไม่

4.4 ด้านผลกระทบจากการดำเนินโครงการ (Impact evaluation) เป็นการประเมินผลโครงการ ภายใต้อากการสิ้นสุดการดำเนินโครงการหรือแผนงาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นหลังสิ้นสุดโครงการ ซึ่งอาจจะได้รับอิทธิพลจากกรณีโครงการหรือปัจจัยอื่น ๆ นอกจากนี้ สตีฟเฟิลบีม ได้นำเสนอประเภทของการตัดสินใจที่สอดคล้องกับประเด็นที่ประเมินผล ดังนี้

4.4.1 การตัดสินใจเพื่อวางแผน (Planning decisions) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินสภาพแวดล้อมที่ได้นำไปใช้ในการกำหนดจุดประสงค์ของโครงการให้สอดคล้องกับแผนการ

4.4.2 การตัดสินใจเพื่อกำหนดโครงสร้างของโครงการ (Structuring decisions) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากปัจจัยนำเข้าที่ได้นำไปใช้ในการกำหนดโครงสร้างของแผนงาน และขั้นตอนของการดำเนินการของโครงการ

4.4.3 การตัดสินใจเพื่อนำโครงการไปปฏิบัติ (Implementation decisions) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินกระบวนการ เพื่อพิจารณาควบคุมการดำเนินการให้เป็นไปตามแผน และปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

4.4.4 การตัดสินใจเพื่อทบทวนโครงการ (Recycling decisions) เช่น การตัดสินใจเพื่อใช้ข้อมูลจากการประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น เพื่อพิจารณาการยุติ/ ล้มเลิก หรือขยายโครงการที่จะนำไปใช้ในโอกาสต่อไป

ข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นการประเมินแบบตามรูปแบบ CIPP Model ทั้ง 4 ประการ และประเภทของการตัดสินใจดังกล่าวข้างต้น พอสรุป ความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของการประเมินกับการตัดสินใจ

ประเภทของตัวชี้วัดตามลักษณะของสิ่งที่ได้รับการประเมินตามแบบจำลองการประเมินผลตามรูปแบบ CIPP Model คือ (ศักดิ์ชัย ภูเจริญ, 2553)

1. ตัวชี้วัดด้านบริบท (Context) ตัวชี้วัดสามารถพิจารณาได้จากสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

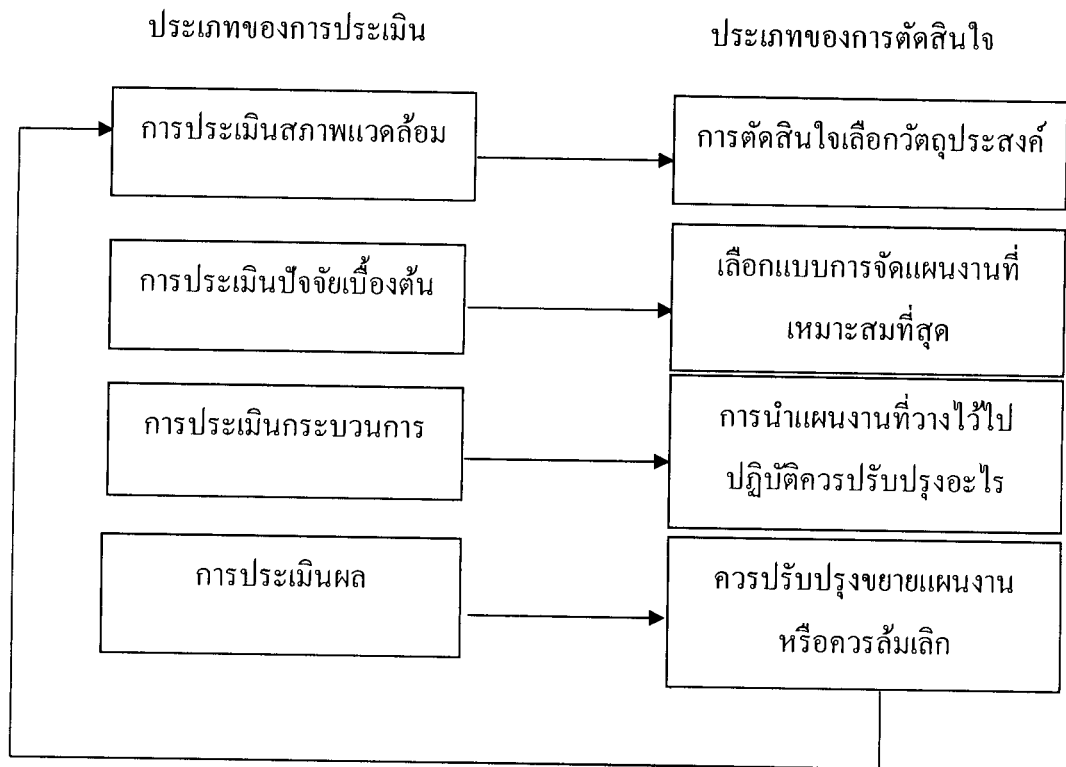
1.1 สภาวะแวดล้อมของก่อนมีโครงการ (ปัญหาวิกฤต)

- 1.2 ความจำเป็น หรือความต้องการขณะนั้น และอนาคต
- 1.3 ความเข้าร่วมกันของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับ โครงการ
2. ตัวชีวิตด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ตัวชีวิตสามารถพิจารณาได้จากสิ่งต่าง ๆ ดังนี้
 - 2.1 ความชัดเจนของวัตถุประสงค์โครงการ
 - 2.2 ความพร้อมของทรัพยากร เช่น งบประมาณ คน วัสดุอุปกรณ์ เวลาและ ภาระเบียด เป็นต้น
 - 2.3 ความเหมาะสมของขั้นตอนระหว่างปัญหา สาเหตุของปัญหา และกิจกรรม
3. ตัวชีวิตด้านกระบวนการ (Process) ตัวชีวิตสามารถพิจารณาได้จากสิ่งต่าง ๆ ดังนี้
 - 3.1 การตรวจสอบกิจกรรม เวลา และทรัพยากรของโครงการ
 - 3.2 ความยอมรับของประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับ โครงการในพื้นที่
 - 3.3 การมีส่วนร่วมของประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับ โครงการ
4. ตัวชีวิตด้านผลผลิต (Product) ตัวชีวิตสามารถพิจารณาได้จากสิ่งต่าง ๆ ดังนี้
 - 4.1 อัตราการมีงานทำของประชาชนที่ยากจน
 - 4.2 รายได้ของประชาชนที่เข้าร่วมโครงการ
 - 4.3 ความพึงพอใจของประชาชนที่เข้าร่วมโครงการ

เกณฑ์ และตัวชีวิตดังกล่าวนี้สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินผลโครงการ ได้เป็นอย่างดี ซึ่งจะครอบคลุม หลายด้านเศรษฐกิจ สังคม ด้านบริหารจัดการ ด้านทรัพยากรและ ด้านสิ่งแวดล้อม เป็นต้น นอกจากนั้นยังสามารถวัดผลถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวของ โครงการ ซึ่งในทางปฏิบัตินักประเมินผลจะต้องนำเกณฑ์ และตัวชีวิตดังกล่าวมาปรับใช้ให้ เหมาะสมกับลักษณะ และบริบทของโครงการด้วย

แบบจำลองชิปปี้ (CIPP Model) เป็นตัวแบบที่ช่วยในการประเมินที่เหมาะสมกับ การประเมินโครงการ “จัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน” เพราะเป็นการเน้น การตัดสินใจควบคุมไปกับกิจกรรมการประเมินทุกขั้นตอน แบบจำลองชิปปี้จะมีคุณค่ามากยิ่งขึ้น โดยเงื่อนไขของการใช้แบบจำลองควบคู่กับการบริหารงานในลักษณะเริ่มต้นหรือกำลังดำเนินการ อยู่ดังกรอบแนวคิดตามภาพ (สุภาพ ศรีสุวรรณ, 2552 อ้างถึงใน สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2551, หน้า 43)

สรุปความสัมพันธ์ของประเภทการประเมินของการตัดสินใจ

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดประเมินกับการตัดสินใจในแบบจำลองซิป

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการประเมินแบบซิปปี (CIPP Model) มาใช้ เนื่องจากเป็นระบบที่มีการประเมินครอบคลุมทั้งระบบ ดังต่อไปนี้

1. จะเน้นการประเมินโครงการอย่างเป็นระบบเกี่ยวกับการรวบรวมข้อมูลหรือการวิเคราะห์ผลของข้อมูล และการเสนอผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลตามการประเมินโครงการ
2. สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลโครงการมาใช้ในการตัดสินใจตามขั้นตอนต่าง ๆ ซึ่งดำเนินขั้นตอนติดต่อกันในช่วงเวลาที่กำหนด รูปแบบการประเมินโครงการที่มีทั้งแบบการประเมินระหว่างดำเนินโครงการหรือสิ้นสุดโครงการ
3. เป็นรูปแบบของการประเมินที่มีลักษณะการใช้ข้อมูลที่ย้อนกลับในกระบวนการต่าง ๆ ต่อเนื่องกัน ซึ่งผลจากการประเมินมีประโยชน์ต่อการตัดสินใจ
4. จากรูปแบบการประเมินของซิปปี (CIPP Model) จะเห็นได้ว่าเหมาะสมต่อการนำมาประเมินโครงการเพื่อการตัดสินใจได้ดีที่สุด เนื่องจากการประเมินที่ครอบคลุมในทุก ๆ ด้าน และช่วยให้สามารถทำงานได้อย่างเป็นระบบและเป็นไปตามขั้นตอนต่าง ๆ ระหว่างการดำเนิน

จัดทำโครงการต่าง ๆ ซึ่งผลการประเมินจะมีประโยชน์ต่อผู้บริหารอย่างยิ่งในการตัดสินใจว่าจะต้องการดำเนินการแก้ไขในส่วนใด หรือล้มเลิกโครงการ ซึ่งเป็นรูปแบบที่สามารถนำมาใช้ในการบริหารจัดการ โครงการหรือองค์กรได้เป็นอย่างดี (เสาวภา ศรีสว่าง, 2555)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เกษม ศิริส โขคม (2550) การดำเนินงานตามแผน (Implementation) หรือการประเมินผล (Evaluation) ขั้นตอนการประเมินผลนั้นมีความสำคัญไม่น้อยกว่า 2 ขั้นตอน ทั้งนี้เพราะผลของการประเมินไม่เพียงแต่จะใช้สำหรับแก้ไขปรับปรุงและตัดสินใจโครงการเท่านั้น แต่ยังสามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจเพื่อการวางแผนโครงการอื่น ๆ ต่อไปด้วย วิธีการประเมินผลมีหลายรูปแบบและ หลายประเภท ซึ่งแต่ละรูปแบบและแต่ละประเภทก็มีวิธีและขั้นตอนการประเมินผล

เบญจมาศ นาควิจิตร (2551) ศึกษาเรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองและความสุขของผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุของโรงพยาบาล สังกัดสำนักงานแพทย์ กรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองและความสุขของผู้สูงอายุ จากปัจจัยด้านลักษณะส่วนบุคคลหรือปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุ การรับรู้ความสามารถของตนด้านการดูแลสุขภาพตนเอง เจตคติที่ดีต่อการดูแลสุขภาพตนเอง ความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตนเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพตนเองและปัจจัยทางสังคม และศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมผู้สูงอายุให้มีพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองที่ดียิ่งขึ้น ในด้านการรักษาสุขภาพ การป้องกันโรค และการดูแลตนเองเมื่อเจ็บป่วย รวมทั้งส่งเสริมให้ครอบครัวและสังคมได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุ

สุภาพ ศรีสุวรรณ (2552) การประเมิน โครงการกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของโรงเรียนในอำเภอพนัสนิคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 เพื่อประเมิน โครงการและเปรียบเทียบการประเมิน โครงการกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของ โรงเรียนในอำเภอพนัสนิคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 เพื่อบ่งชี้ข้อมูลว่าโครงการดำเนินการนั้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ รวมถึงการศึกษาว่าในการดำเนินโครงการ เป็นการประเมินที่ควบคู่ไปกับการดำเนินงานของโครงการเป็นการตรวจสอบและควบคุมกระบวนการการทำงานเพื่อดูความก้าวหน้าของการดำเนินงานตามโครงการและรวบรวมปัญหาอุปสรรคสำหรับการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้ดำเนินงานไปสู่ความสำเร็จ

ขวัญดาว กล่ำรัตน์ (2554) ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมสุขภาพผู้สูงอายุ ในเขตภูมิภาคตะวันตกของประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมสุขภาพผู้สูงอายุและ

ศึกษาองค์ประกอบของปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมของผู้สูงอายุ ซึ่งสถานการณ์ผู้สูงอายุภาคตะวันตก พบว่า เกือบครึ่งของผู้สูงอายุมีโรคประจำตัว และมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ เช่น สูบบุหรี่ ดื่มสุรา และมีการออกกำลังกายน้อย โรคที่พบบ่อย ได้แก่ เบาหวาน ความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ โรคระบบกล้ามเนื้อ กระดูกและข้อน้อย โรคที่พบบ่อย ได้แก่ เบาหวาน ความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ โรคระบบกล้ามเนื้อ กระดูกและข้อ โรคหลอดเลือดสมอง ความชุกของโรคเบาหวาน การศึกษาพฤติกรรมสุขภาพของผู้สูงอายุในภูมิภาคตะวันตกจึงน่าจะทำให้มองเห็นภาพพฤติกรรมสุขภาพของของผู้สูงอายุในภูมิภาคตะวันตกจึงน่าจะทำให้มองเห็นภาพพฤติกรรมสุขภาพของผู้สูงอายุในภาพรวมของประเทศได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ การร่วมกิจกรรมทางสังคม ความรู้การดูแลสุขภาพ ความเชื่อวัฒนธรรมท้องถิ่น ความเชื่อด้านสุขภาพ แรงสนับสนุนทางสังคม ความเชื่อประสิทธิภาพแห่งตน รวมทั้งมีการนำตัวแปรทางด้านศึกษามาใช้ในการศึกษาครั้งนี้ด้วย ได้แก่ การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ และการชี้แนะตนเอง เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษามาใช้ในการวางแผนพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพของผู้สูงอายุต่อไป

เชาว์ อินโย (2555) ศึกษาเรื่องการประเมินโครงการ การประเมินเข้ามาเกี่ยวข้องเกือบทุกหน่วยงาน โดยเฉพาะหน่วยงานทางการศึกษาที่จะต้องมีการประเมินเพื่อทำการตรวจสอบจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ อีกทั้งในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ทางการศึกษาที่เรียกได้ว่าการจัดทำโครงการ มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องประเมินว่าการดำเนินโครงการต่าง ๆ ว่าประสบความสำเร็จหรือไม่ มีสิ่งใดบกพร่องแก้ไขและพิจารณาในแต่ละกิจกรรมหรือการดำเนินงานว่าคุ้มค่ากับทรัพยากรต่าง ๆ ที่ใช้ไปหรือไม่ การตอบคำถามเหล่านี้ได้จะต้องใช้ศาสตร์ทางการประเมินโครงการ

วัชรินทร์ เสมามอญ (2556) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมนันทนาการสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และจังหวัดอ่างทอง การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการกิจกรรมนันทนาการผู้สูงอายุจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และจังหวัดอ่างทอง กลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้ที่รับผิดชอบดูแลผู้สูงอายุ ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง การศึกษาความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้รับผิดชอบผู้สูงอายุ พบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนารูปแบบการจัดการกิจกรรมนันทนาการผู้สูงอายุในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดอ่างทอง ในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก จากการศึกษาความต้องการการจัดกิจกรรมนันทนาการผู้สูงอายุในปี 2552 พบว่า ผู้สูงอายุในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และจังหวัดอ่างทอง มีความต้องการจัดกิจกรรมนันทนาการอยู่ในระดับมาก โดยเป็นกิจกรรมนันทนาการประเภทกิจกรรมนันทนาการวรรณกรรม เช่น กิจกรรมพูดคุย ได้วาทิ อ่านหนังสือมากที่สุด รองลงมาคือ กิจกรรมเกมและกีฬาที่มีความเหมาะสมกับผู้สูงอายุ

และกิจกรรมนันทนาการเดินร่ำ เช่น ลีลาศ เดินร่ำ รวมทั้งผลการวิจัยที่ศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมนันทนาการผู้สูงอายุตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

วีรวัดน์ แซ่จิว (2559) ศึกษาเรื่องกิจกรรมทางและสมรรถภาพทางกายของผู้สูงอายุที่ออกกำลังกายในจังหวัดชลบุรี ผู้สูงอายุจะมีการเปลี่ยนแปลงไปในด้านร่างกายและจิตใจในทางด้านร่างกายนั้น อวัยวะต่าง ๆ เพื่อส่งผลต่อสุขภาพ การทำหน้าที่ระบบของร่างกายจะเริ่มมีการเสื่อมสภาพลงตามธรรมชาติที่เป็นไปตามการใช้งานและอายุที่เพิ่มมากขึ้นในส่วนของด้านจิตใจถึงแม้ร่างกายที่มีความเสื่อมลง แต่จิตใจก็ไม่ได้เสื่อมลงตามร่างกาย อาจจะมีเพียงอารมณ์ที่มีการแปรปรวน วิธีที่จะช่วยป้องกันหรือเสริมสร้าง คือการมีกิจกรรมทางกายหรือการออกกำลังกายที่เหมาะสม เพราะการทำกิจกรรมทางกายหรือการออกกำลังกายในชีวิตประจำวันอย่างเพียงพอจะส่งผลดีต่อสุขภาพกายและสุขภาพใจ การออกกำลังกายเป็นการส่งเสริมสุขภาพ ที่ส่งผลดีต่อสุขภาพของผู้สูงอายุ การออกกำลังกายที่ถูกต้องและสม่ำเสมอของผู้สูงอายุ สามารถช่วยให้การทำงานของอวัยวะต่าง ๆ ดีขึ้นกระดูกและกล้ามเนื้อแข็งแรงขึ้น นอกจากนี้ การออกกำลังกายยังรักษาสมรรถภาพทางกายซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่บ่งบอกถึงความสามารถของร่างกาย

จากการศึกษาจากนักวิชาการหลายท่าน ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการประเมิน โครงการอย่างหลากหลาย ผู้วิจัยเห็นว่าควรใช้รูปแบบ CIPP Model ในการประเมินโครงการเพื่อเป็นการประเมินที่เน้นการตัดสินใจตามแนวความคิดของ Stufflebeam เป็นรูปแบบการประเมินที่เป็นระบบและครอบคลุมทุกด้านทุกขั้นตอนเหมาะกับการตัดสินใจเพื่อทำการประเมินโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลตะเคียนเตี้ย อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ในครั้งนี้ได้เป็นอย่างดี ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดการประเมินโครงการ โดยใช้รูปแบบ CIPP Model ในการประเมินโครงการตามรูปแบบ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้าด้านกระบวนการด้านผลผลิต

การทบทวนตัวแปร

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น ผู้วิจัยสรุปตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาจากงานวิจัยดังกล่าวเกี่ยวกับการประเมินโครงการจากกลุ่มต่าง ๆ ดังตารางที่ 1 นี้

ตารางที่ 1 สรุปการประเมินโครงการ จากงานวิจัยที่ทบทวน

งานวิจัยที่ศึกษา	ด้านบริบทหรือ สภาพแวดล้อม	ด้านปัจจัย นำเข้า	ด้าน กระบวนการ	ด้าน ผลผลิต	ผลการศึกษาระเมินโดยรูปแบบ (CIPP)
ศิริมา ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา (2556) การประเมินผลโครงการ กรุงเทพมหานครนำอยู่ ของเขต บางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร	✓	✓			1. ด้านบริบท ควรประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลโครงการเพื่อสนับสนุน ความสนใจ 2. ด้านปัจจัยนำเข้า ควรสนับสนุน ด้านบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ เพิ่มขึ้น
สิรินาฏ ศรีสีวัน (2559) เรื่อง การประเมิน โครงการกองทุน แม่แผ่นดิน เขตเทศบาลเมือง หนองคาย อำเภอเมือง หนองคาย จังหวัดชลบุรี	✓	✓	✓	✓	1. ด้านบริบท โครงการมีความ ครอบคลุมและสอดคล้องวัตถุประสงค์ 2. ด้านปัจจัยนำเข้า ควรเพิ่ม งบประมาณ และเวลาดำเนินกิจกรรม 3. ด้านกระบวนการ ควรจัดทำ โครงการอย่างต่อเนื่อง 4. ด้านผลผลิต การให้ความร่วมมือทำ กิจกรรมได้เป็นอย่างดี
วิไลพรรณ เสรีวัฒน์ (2555) เรื่องการประเมินเชิงระบบ โครงการโรงเรียน มาตรฐานสากล	✓			✓	1. ด้านบริบท เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ผลการดำเนิน โครงการ 2. ด้านผลผลิต การดำเนิน โครงการ มีผลสำเร็จตามความคาดหวัง
ชนิดดา บุษยามาศ (2557) เรื่องการประเมินโครงการ ระบบโครงข่ายการเรียนรู้ ไร้พรมแดน โรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 8	✓	✓	✓	✓	1. ด้านบริบท โครงการมีความเหมาะสม ระดับปานกลาง 2. ด้านปัจจัยนำเข้า การดำเนินกิจกรรม มีความเหมาะสมในระดับมาก 3. ด้านกระบวนการ การให้ความรู้ และบุคลากรมีความเหมาะสมที่สุด 4. ด้านผลผลิต การดำเนินโครงการ มีความเหมาะสมโดยมีการพัฒนา อย่างต่อเนื่อง
กมลฉัตร บุญกล้า (2556) เรื่องการประเมินโครงการ ครอบครัวร่วมใจมนำปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านสระบัว อรอุมา แก้วมณี โชติ, วารุณี ลักษณ์ โชคดี และบุญเรียง ขจรศิลป์ (2559) การประเมิน โครงการประเมินคุณภาพ ภายใน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ระดับคณะวิชาในวิทยาเขต บางเขน				✓	ด้านผลผลิต ผลการประเมิน โครงการ ทั้ง 2 โครงการได้ผลในระดับดีมาก
		✓	✓	✓	ในการประเมินทั้ง 3 ด้านมีประเด็น ในการไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน เกี่ยวกับการบริหาร เนื่องจากส่วนใหญ่ กลุ่มการเก็บแบบสอบถามไม่ทราบ ข้อมูลเนื้อหา

ตารางที่ 1 (ต่อ)

งานวิจัยที่ศึกษา	ด้านบริบทหรือ สภาพแวดล้อม	ด้านปัจจัย นำเข้า	ด้าน กระบวนการ	ด้าน ผลผลิต	ผลการศึกษาการประเมินโดยรูปแบบ (CIPP)
อรอนงค์ มากจันทร์ (2555) เรื่องการประเมินโครงการ พัฒนาบุคลากรท้องถิ่น หลักสูตรนักพัฒนาชุมชน โดยร่วมมือทางวิชาการ ระหว่างมหาวิทยาลัยศิลปากร กับกรมส่งเสริมการปกครอง ท้องถิ่น	✓	✓	✓	✓	จากการประเมินผลทั้ง 4 ด้าน อยู่ระดับในระดับมาก เห็นได้ว่า เนื้อหาวิชาหลักสูตรเป็นประโยชน์ต่อ การนำไปปฏิบัติได้เป็นอย่างดี
ปยุตดา จันทร์เส็ง (2557) เรื่อง การประเมินโครงการกองทุน พัฒนาบทบาทสตรีในเขต ตำบลบ่อ อำเภอลำดวน จังหวัดจันทบุรี	✓	✓	✓	✓	1. ด้านบริบท การประเมิน โครงการ เป็นไปตามวัตถุประสงค์อยู่ในระดับ มาก 2. ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านการบริการ ด้านงบประมาณอยู่ในระดับเห็นด้วย อย่างมาก 3. ด้านกระบวนการ การดำเนิน โครงการ/ กิจกรรมมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก 4. ด้านผลผลิต การดำเนินโครงการ มีความเหมาะสมและสมาชิกเห็นด้วย อย่างมาก
เจษฎา จุลวรรณโณ (2557) เรื่องการประเมินผลการ ดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน วังศิลา หมู่ที่ 13 ตำบลทรายขาว อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี	✓	✓	✓	✓	1. ด้านบริบท ในการประเมิน โครงการ เรื่องเป้าหมาย วัตถุประสงค์ ของกองทุนหมู่บ้าน มีความเหมาะสม ในระดับมากที่สุด 2. ด้านปัจจัยนำเข้า วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ คู่มือต่าง ๆ มีความเพียงพอ และเห็นด้วยในระดับมาก 3. ด้านกระบวนการ ความรับผิดชอบ ชัดเจน ความโปร่งใส ยุติธรรม ตรวจสอบได้ อยู่ในระดับมาก 4. ด้านผลผลิต การเสริมสร้าง เศรษฐกิจของประชาชนในหมู่บ้าน ดีขึ้น การเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 1 (ต่อ)

งานวิจัยที่ศึกษา	ด้านบริบทหรือ สภาพแวดล้อม	ด้านปัจจัย นำเข้า	ด้าน กระบวนการ	ด้าน ผลผลิต	ผลการศึกษาระเมินโดยรูปแบบ (CIPP)
พัชนี สมพงษ์ (2555) เรื่อง การประเมิน โครงการศึกษา อบรมหลักสูตรการพยาบาล เฉพาะทาง สาขาเวชปฏิบัติ ทั่วไป (การรักษารอคเบื้องต้น) คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	✓	✓	✓	✓	<ol style="list-style-type: none"> 1. ด้านบริบท มีความสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ของการจัดอบรม 2. ด้านปัจจัยนำเข้า บุคลากรในการให้ ความรู้ อุปกรณ์เหมาะสม ระยะเวลา อยู่ในระดับดี 3. ด้านกระบวนการ ด้านการจัด กิจกรรมและการให้ความรู้ในระดับ ดีมาก 4. ด้านผลผลิต การให้ความรู้ การให้ บริการบุคคล ครอบคลุมเป็นไปตาม เป้าหมาย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อประเมินผล โครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลตะเคียนเตี้ย อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินตามรูปแบบ CIPP Model โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ
6. เกณฑ์การแปลผล

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในงานวิจัย คือ ผู้ที่เข้าร่วมโครงการทั้งหมด ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลทั้งหมดจากประชากร จำนวน 200 คน ประกอบด้วย

1. สมาชิกผู้สูงอายุโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลตะเคียนเตี้ย อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี อายุระหว่าง 50-65 ปี และเป็นผู้สูงอายุที่ลงทะเบียนสมัครเป็นสมาชิกเข้าร่วมโครงการ จำนวน 180 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 5 กรกฎาคม พ.ศ. 2559, ทะเบียนสมาชิกผู้สูงอายุที่เข้าร่วมกิจกรรมโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ)

2. บุคลากรที่เกี่ยวข้องในเข้าร่วมกิจกรรมโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ จำนวน 20 คน (ข้อมูล คำสั่งเทศบาลตำบลตะเคียนเตี้ย ที่ 83/ 2560 สั่ง ณ วันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 2559)

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเงื่อนไข คือ ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง เป็นเวลา 30 วัน โดยทำการแบ่งเวลาการเก็บตามช่วงเวลา ในทุกวันจันทร์-ศุกร์ เวลาตั้งแต่ 17.30-19.00 น. และในวันเสาร์-อาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์ ตั้งแต่เวลา 09.30-14.00 น. วันละ 7 ราย หรือมากกว่านั้น โดยเรียงลำดับตามรายชื่อสมาชิกตามลำดับ กรณีสมาชิกไม่สะดวกในการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลจากสมาชิกคนถัดไป แล้วจะย้อนกลับมาเก็บข้อมูลจากสมาชิกที่เหลือให้แล้วเสร็จ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง โดยมีลักษณะเป็นคำถามแบบปลายเปิด ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ สถานะผู้ให้ข้อมูล ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรม

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับการดำเนินโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลตะเคียนเตี้ย อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ใน 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม	จำนวน 5 ข้อ
2. ด้านปัจจัยนำเข้า	จำนวน 5 ข้อ
3. ด้านกระบวนการ	จำนวน 8 ข้อ
4. ด้านผลผลิต	จำนวน 5 ข้อ

โดยใช้มาตรวัดแบบประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยกำหนดระดับของการประเมิน ทั้ง 5 ระดับ ดังนี้ (ชลิต คันชานนท์, 2552, หน้า 58)

ให้ ระดับ 5 หมายถึง มีผลการประเมินในระดับ มากที่สุด

ให้ ระดับ 4 หมายถึง มีผลการประเมินในระดับ มาก

ให้ ระดับ 3 หมายถึง มีผลการประเมินในระดับ ปานกลาง

ให้ ระดับ 2 หมายถึง มีผลการประเมินในระดับ น้อย

ให้ ระดับ 1 หมายถึง มีผลการประเมินในระดับ น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามจะเป็นคำถามปลายเปิด เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นนอกเหนือไปจากข้อคำถามต่างๆที่มีอยู่ในแบบสอบถาม

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

- ศึกษาหลักการ แนวคิดและทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับการประเมินจากแบบจำลองชิปปี้ (CIPP Model) ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และ ด้านผลผลิต
- สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับผลการดำเนินโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ และตรวจสอบเนื้อหาของแบบสอบถามว่าครอบคลุมวัตถุประสงค์หรือไม่ จากนั้นนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณา แล้วนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

3. นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้แก่

- 3.1 ดร. ลือชัย วงษ์ทอง อาจารย์ประจำวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา
- 3.2 ดร. กฤษณา นันทเพ็ชร อาจารย์ประจำวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา
- 3.3 นายอนันต์วัฒน์ พิมพันธ์ หัวหน้าฝ่ายบริการสาธารณสุข

รศ.ผอ.กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (IOC) ก่อนนำไปสอบถามในการเก็บข้อมูลจริง

โดยการหาค่า IOC นั้นผู้วิจัยได้นำไปตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน

$$\text{โดยใช้สูตร} \quad \text{IOC} = \frac{\sum R}{N}$$

IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์
(Index of Item-Objective Congruence)

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ค่า +1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับเนื้อหา

ค่า 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับเนื้อหา

ค่า -1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับเนื้อหา

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

4. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับสมาชิกโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุเทศบาลบางละมุง อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี จำนวน 30 คน โดยการหาค่าความเที่ยงหรือความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม (Reliability) แบบ Cronbach's alpha ได้ค่าความเที่ยงหรือความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม ได้ค่าความเชื่อถือได้ของแบบสอบถามมากกว่า 0.70 ทุกด้าน ดังนี้

ตารางที่ 2 ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม

แบบสอบถาม	จำนวนข้อคำถาม	ค่าความเชื่อถือได้ (Reliability)
1. ข้อมูลทั่วไป	4	0.764
2. ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม	5	0.726
3. ด้านปัจจัยนำเข้า	5	0.741
4. ด้านกระบวนการ	8	0.752
5. ด้านผลผลิต	5	0.721

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลการศึกษาวิจัย โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จำนวน 200 ชุด โดยเตรียมแบบสอบถามที่มีความถูกต้องสมบูรณ์แล้วตามจำนวนที่กำหนด
2. นำแบบสอบถามไปประมวลผล ลงรหัสข้อมูลแบบสอบถามในเครื่องคอมพิวเตอร์ จากนั้นทำการวิเคราะห์ผลจากข้อมูลในแบบสอบถามด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยในการประมวลผลค่าทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรม เพื่อดำเนินการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์การดำเนินโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลตะเคียนเตี้ย อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี โดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive statistics) ประกอบด้วย ค่าความถี่ (Frequencies) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (μ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

ตอนที่ 3 ข้อมูลจากข้อเสนอแนะ สรุปข้อคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลและเขียนเป็นความเรียง

เกณฑ์การแปลผล

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของผลค่าเฉลี่ยของการประเมินผล โครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลตะเคียนเตี้ย จังหวัดชลบุรี เป็น 5 ระดับ โดยพิจารณาจากการหาค่าอันตรภาคชั้นในการคำนวณ ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้นที่ต้องการ}} \\ &= \frac{5-1}{5} \\ &= 1 \end{aligned}$$

จากผลที่ได้ ค่าอันตรภาคชั้น เท่ากับ 1 ดังนั้น ผู้วิจัยจึงกำหนดค่าเฉลี่ยของระดับการประเมินโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลตะเคียนเตี้ย อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี เท่ากับ 1 และกำหนดเกณฑ์ในการแปลผล เป็น 5 ระดับ ดังนี้

เกณฑ์การแปลผล ผู้วิจัยได้นำเสนอในรูปแบบตามแนวคิดของ (ชลิต คันธานนท์, 2552, หน้า 58)

- 4.51-5.00 หมายถึง มีผลการประเมินในระดับ มากที่สุด
- 3.51-4.50 หมายถึง มีผลการประเมินในระดับมาก
- 2.51-3.50 หมายถึง มีผลการประเมินในระดับปานกลาง
- 1.51-2.50 หมายถึง มีผลการประเมินในระดับน้อย
- 1.00-1.50 หมายถึง มีผลการประเมินในระดับน้อยที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การประเมินผลโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลตะเคียนเตี้ย อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี เป็นผลจากการวิเคราะห์จากแบบสอบถาม จำนวน 200 ชุด รายงานผลการวิจัยสามารถนำเสนอออกเป็นส่วนตัวต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

μ แทน ค่าเฉลี่ย

σ แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

N แทน จำนวนประชากร

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอข้อมูลออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ สถานะผู้ให้ข้อมูล

ระดับการศึกษา ระยะเวลาการเป็นสมาชิก

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลตะเคียนเตี้ย อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ใน 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม
2. ด้านปัจจัยนำเข้า
3. ด้านกระบวนการ
4. ด้านผลผลิต

ตอนที่ 3 ข้อมูลจากข้อเสนอแนะ สรุปข้อคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลและเขียนเป็นความเรียง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ (N = 200)

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	74	37.00
หญิง	126	63.00
รวม	200	100.00

จากตารางที่ 3 พบว่า จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานะผู้ให้ข้อมูล (N = 200)

สถานะผู้ให้ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
บุคลากร	20	10.00
ผู้สูงอายุ	180	90.00
รวม	200	100.00

จากตารางที่ 4 พบว่า จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานะผู้ให้ข้อมูล เป็นผู้สูงอายุ ร้อยละ 90.0 และเป็นบุคลากร ร้อยละ 10.0

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา (N = 200)

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ	อันดับ
ประถมศึกษา	124	62.00	1
มัธยมศึกษาตอนต้น	49	24.50	2
มัธยมศึกษาตอนปลาย, ปวช. หรือเทียบเท่า	8	4.00	4
อนุปริญญา, ปวส. หรือเทียบเท่า	4	2.00	5
ปริญญาตรี	15	7.50	3
รวม	200	100.00	

จากตารางที่ 5 พบว่า จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษา ร้อยละ 62.00 รองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 24.50 และระดับปริญญาตรี ร้อยละ 7.50 ตามลำดับ

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระยะเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรม โครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ (N = 200)

ระยะเวลา	จำนวน	ร้อยละ
1 ปี	36	18.00
2-3 ปี	95	47.50
มากกว่า 3 ปีขึ้นไป	69	34.50
รวม	200	100.00

จากตารางที่ 6 พบว่า จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระยะเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุมาแล้ว 2-3 ปี ร้อยละ 47.50 รองลงมา คือ มากกว่า 3 ปีขึ้นไป ร้อยละ 34.50 และเข้าร่วมกิจกรรมได้ 1 ปี ร้อยละ 18.00 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ เทศบาลตำบล
ตะเคียนเตี้ย อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลดำเนินการ
โครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ

ความคิดเห็น	μ	σ	แปลความหมาย ระดับความคิดเห็น	อันดับ
ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม	4.25	0.402	มาก	1
ด้านปัจจัยนำเข้า	4.23	0.422	มาก	4
ด้านกระบวนการ	4.24	0.336	มาก	2
ด้านผลผลิต	4.24	0.375	มาก	3
รวม	4.24	0.272	มาก	

จากตารางที่ 7 พบว่า คิดเห็นเกี่ยวกับผลดำเนิน โครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ
เทศบาลตำบลตะเคียนเตี้ย อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.24$,
 $\sigma = 0.27$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอันดับ 1
($\mu = 4.25$, $\sigma = 0.40$) รองลงมาคือ ด้านกระบวนการ ($\mu = 4.24$, $\sigma = 0.33$) รองลงมาคือ
ด้านผลผลิต ($\mu = 4.24$, $\sigma = 0.37$) และด้านปัจจัยนำเข้า ($\mu = 4.23$, $\sigma = 0.42$) ตามลำดับ

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลดำเนินการ
โครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม (N= 200)

ด้านบริบทหรือ สภาพแวดล้อม	ระดับความคิดเห็น					μ	σ	แปล ความหมาย	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อย ที่สุด				
1. สถานที่ในดำเนิน กิจกรรมมีความสะดวกต่อ ผู้สูงอายุ	110 (55.00)	75 (37.50)	15 (7.50)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.48	0.634	มาก	1
2. การดำเนินโครงการ มีความจำเป็นกับผู้สูงอายุ ในการสร้างเสริมสุขภาพ	70 (35.00)	103 (51.50)	27 (13.50)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.22	0.664	มาก	3
3. การดำเนินโครงการ ทำให้นุเคราะห์และผู้สูงอายุ ได้มีส่วนร่วมในการทำ กิจกรรมด้วยกัน	73 (36.50)	93 (46.50)	31 (15.50)	3 (1.50)	0 (0.00)	4.18	0.742	มาก	4
4. มีการประชาสัมพันธ์ โครงการให้ผู้สูงอายุได้รับรู้ ถึงข้อมูลโครงการ	62 (31.00)	92 (46.00)	44 (22.00)	2 (1.00)	0 (0.00)	4.07	0.754	มาก	5
5. ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้รับ การปฏิบัติคนที่ถูกต้องและ เหมาะสมกับวัย	90 (45.00)	90 (45.00)	12 (6.00)	8 (4.00)	0 (0.00)	4.31	0.759	มาก	2
	รวม					4.25	0.402	มาก	

จากตารางที่ 8 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลดำเนินการ โครงการส่งเสริมสุขภาพ
ผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลตะเคียนเตี้ย อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม
โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.25$, $\sigma = 0.40$)

เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยสถานที่ในดำเนินกิจกรรม
มีความสะดวกต่อผู้สูงอายุ มีค่าเฉลี่ยมาก ($\mu = 4.48$, $\sigma = 0.63$) รองลงมาคือ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้รับ
การปฏิบัติคนที่ถูกต้องและเหมาะสมกับวัย ($\mu = 4.31$, $\sigma = 0.75$) และการดำเนินโครงการ
มีความจำเป็นกับผู้สูงอายุในการสร้างเสริมสุขภาพ ($\mu = 4.22$, $\sigma = 0.66$) ตามลำดับ

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลดำเนินการ
โครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ ด้านปัจจัยนำเข้า (N = 200)

ด้านปัจจัยนำเข้า	ระดับความคิดเห็น					μ	σ	แปล ความหมาย	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
1. ทรัพยากรในการดำเนิน กิจกรรมและดูแลผู้สูงอายุ เพียงพอ	81 (40.50)	95 (47.50)	24 (12.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.29	0.668	มาก	1
2. มีบุคลากรจากหน่วยงาน ในด้านสุขภาพ มาดำเนินการให้ความรู้ และแนะนำการออกกำลังกาย อย่างถูกวิธีและถูกต้อง	79 (39.50)	99 (49.50)	20 (10.00)	2 (1.00)	0 (0.00)	4.28	0.679	มาก	2
3. มีงบประมาณสนับสนุน จากหน่วยงาน เช่น ค่าอาหาร เครื่องดื่ม ของรางวัลและของขวัญ ประจำวันแก่ผู้สูงอายุใน โครงการส่งเสริมสุขภาพ	73 (36.50)	84 (42.00)	41 (20.50)	2 (1.00)	0 (0.00)	4.14	0.770	มาก	5
4. มีการจัดกิจกรรมที่มี ความเหมาะสมต่อผู้เข้าร่วม กิจกรรม	75 (37.50)	104 (52.00)	21 (10.50)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.27	0.640	มาก	3
5. เอกสารสื่อการดูแล สุขภาพและวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ในการ ดำเนินโครงการเพียงพอ	70 (35.00)	97 (48.50)	33 (16.50)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.19	0.695	มาก	4
	รวม					4.23	0.422	มาก	

จากตารางที่ 9 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับผลดำเนินการ
ส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลตะเคียนเตี้ย อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ด้านปัจจัยนำเข้า
โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.23$, $\sigma = 0.42$)

และเมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยทรัพยากรในการดำเนิน
กิจกรรมและดูแลผู้สูงอายุเพียงพอ มีค่าเฉลี่ยมาก ($\mu = 4.29$, $\sigma = 0.66$) รองลงมาคือ มีบุคลากรจาก
หน่วยงานในด้านสุขภาพมาดำเนินการให้ความรู้ และแนะนำการออกกำลังกายอย่างถูกวิธีและ
ถูกต้อง ($\mu = 4.28$, $\sigma = 0.67$) และมีการจัดกิจกรรมที่มีความเหมาะสมต่อผู้เข้าร่วมกิจกรรม
($\mu = 4.27$, $\sigma = 0.64$) ตามลำดับ

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลดำเนินการ
โครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ ด้านกระบวนการ (N = 200)

ด้านกระบวนการ	ระดับความคิดเห็น					μ	σ	แปล ความหมาย	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
1. การส่งเสริมกิจกรรมการออกกำลังกายช่วยให้การพัฒนาด้านความเคลื่อนไหวของผู้สูงอายุ	87 (43.50)	99 (49.50)	14 (7.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.37	0.611	มาก	1
2. การจัดกิจกรรมส่งผลให้ผู้สูงอายุได้รับการส่งเสริมพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจและสังคม	76 (38.00)	101 (50.50)	23 (11.50)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.27	0.653	มาก	3
3. การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรที่รับผิดชอบและผู้สูงอายุในโครงการ	80 (40.00)	96 (48.00)	23 (11.50)	0 (0.00)	1 (0.50)	4.27	0.700	มาก	2
4. ทุกกิจกรรมส่งผลต่อการเสริมสร้างด้านสุขภาพและการเรียนรู้ที่แน่นต่อผู้เข้าร่วมกิจกรรม	65 (32.50)	104 (52.00)	29 (14.50)	2 (1.00)	0 (0.00)	4.16	0.698	มาก	8
5. กิจกรรมที่กำหนดไว้ในโครงการได้ทำการดำเนินการตามขั้นตอนทุกกิจกรรม	73 (36.50)	99 (49.50)	27 (13.50)	1 (0.50)	0 (0.00)	4.22	0.688	มาก	7
6. มีการอำนวยความสะดวกและการให้บริการจากบุคลากรในการเข้าร่วมกิจกรรมในโครงการ	73 (36.50)	100 (50.00)	27 (13.50)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.23	0.670	มาก	4
7. ระยะเวลาการดำเนินโครงการมีความเหมาะสม	76 (38.00)	95 (47.50)	27 (13.50)	2 (1.00)	0 (0.00)	4.23	0.712	มาก	5
8. การได้รับความรู้ประสบการณ์ใหม่สามารถพัฒนาศักยภาพของตนเอง	77 (38.50)	90 (45.00)	33 (16.50)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.22	0.710	มาก	6
	รวม					4.24	0.336	มาก	

จากตารางที่ 10 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลดำเนินการ โครงการส่งเสริมสุขภาพ ผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลตะเคียนเตี้ย อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ด้านกระบวนการ โดยรวม อยู่ใน ระดับมาก ($\mu = 4.24, \sigma = 0.33$)

เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยการส่งเสริมกิจกรรม การออกกำลังกายช่วยให้การพัฒนาด้านความเคลื่อนไหวของผู้สูงอายุ ($\mu = 4.37, \sigma = 0.611$) รองลงมาคือ การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรที่รับผิดชอบและผู้สูงอายุในโครงการ ($\mu = 4.27, \sigma = 0.70$) และการจัดกิจกรรมส่งผลให้ผู้สูงอายุได้รับการส่งเสริม พัฒนาทางด้าน ร่างกาย อารมณ์ จิตใจและสังคม ($\mu = 4.17, \sigma = 0.65$) ตามลำดับ

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลดำเนินการ โครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ ด้านผลผลิต (N = 200)

ด้านผลผลิต	ระดับความคิดเห็น					μ	σ	แปล ความหมาย	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อย ที่สุด				
1. ผู้เข้าร่วมกิจกรรม มีสุขภาพที่ดีขึ้นเมื่อเข้าร่วม กิจกรรม	75 (37.50)	115 (57.50)	10 (5.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.36	0.567	มาก	1
2. ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ได้รับความรู้เกี่ยวกับ การดูแลสุขภาพและ การออกกำลังกาย	74 (37.00)	101 (50.50)	25 (12.50)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.25	0.661	มาก	3
3. ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ พัฒนาศักยภาพของตนเอง เกี่ยวกับสุขภาพเพิ่มมากขึ้น	71 (35.50)	92 (46.00)	37 (18.50)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.17	0.717	มาก	5
4. ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติ ตนที่ถูกต้องและเหมาะสม กับวัย	61 (30.50)	113 (56.50)	26 (13.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.18	0.638	มาก	4
5. ผู้เข้าร่วมกิจกรรม สามารถใช้ชีวิตในการ อยู่ร่วมกับผู้อื่น	79 (39.50)	96 (48.00)	24 (12.00)	1 (0.50)	0 (0.00)	4.27	0.683	มาก	2
	รวม					4.24	0.375	มาก	

จากตารางที่ 11 พบว่า คิดเห็นเกี่ยวกับผลดำเนินการโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลตะเคียนเตี้ย อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ด้านผลผลิตโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.24, \sigma = 0.37$)

เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความสุขภาพที่ดีขึ้น เมื่อเข้าร่วมกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยมาก ($\mu = 4.36, \sigma = 0.56$) รองลงมาคือ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมสามารถใช้ชีวิตในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ($\mu = 4.27, \sigma = 0.68$) และผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้รับความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพและการออกกำลังกาย ($\mu = 4.25, \sigma = 0.66$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม สรุปข้อคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูล และเขียนเป็นความเรียง

ตารางที่ 12 วิเคราะห์ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม

ลำดับ	ข้อเสนอเพิ่มเติม	ความถี่
1	1. ปรับปรุงห้องน้ำ-ห้องส้วม และดูแลเรื่องความสะดวกและกลิ่น	6
	2. ควรติดตั้งราวจับเพื่อความสะดวกและปลอดภัย สภาพพื้นห้องน้ำต้องไม่ลื่น	
2	ควรเพิ่มกิจกรรมศึกษาดูงานนอกสถานที่หรือจัดกิจกรรมประกอบจังหวะ และส่งเสริมในด้านอาชีพ รวมไปถึงด้านงานฝีมือให้แก่ผู้สูงอายุ เพื่อสนับสนุนภูมิปัญญาชาวบ้านด้านการท่องเที่ยว	12

ในความคิดเห็นของผู้วิจัย จากการศึกษาโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลตะเคียนเตี้ย อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยได้สรุปข้อเสนอแนะจากผู้ตอบแบบสอบถามจากผู้ตอบแบบสอบถาม ในเรื่องความสะดวกต่อการดูแลห้องน้ำ-ห้องส้วม เพื่อให้อยู่ในสภาพดีและปลอดภัยเพื่อความสะดวกต่อผู้สูงอายุ และควรดูแลเรื่องความสะดวกและกลิ่น ติดตั้งราวจับเพื่อสะดวกในการเดิน สภาพพื้นต้องไม่ลื่น และมีแสงสว่างเพียงพอ

ควรนำเสนอผู้บริหารเทศบาลตำบลตะเคียนเตี้ย ในการเพิ่มกิจกรรมศึกษาดูงานนอกสถานที่หรือจัดกิจกรรมประกอบจังหวะและส่งเสริมใน ด้านอาชีพ รวมไปถึงดำเนินงานฝีมือให้แก่ผู้สูงอายุเพื่อสนับสนุนภูมิปัญญาชาวบ้านด้านการท่องเที่ยว

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เรื่อง การประเมินผล โครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลตะเคียนเตี้ย อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงกระบวนการการดำเนินโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ ตำบลบางละมุง อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี โดยใช้รูปแบบ CIPP Model ทั้ง 4 ด้าน มาทำการประเมินในครั้งนี้ โดยประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชากรทั้งหมด จำนวนทั้งสิ้น 200 คน ประกอบไปด้วยสมาชิกผู้สูงอายุและบุคลากร โครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลตะเคียนเตี้ย อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี และใช้การวิเคราะห์ผล ประกอบด้วย ค่าความถี่ (Frequencies) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (μ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การประเมินผล โครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลตะเคียนเตี้ย อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี เป็นผลมากจากการดำเนินโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลตะเคียนเตี้ยที่ได้ดำเนินจัดทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง แต่ยังคงขาดการประเมินเพื่อทราบผลในการดำเนินโครงการของแต่ละด้าน เพื่อการแก้ไขหรือปรับปรุงในการดำเนินกิจกรรมเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ ตลอดจนการทำกิจกรรมการออกกำลังกายหรือการสร้างเสริมสุขภาพผู้สูงอายุต่อกับกลุ่มเป้าหมายหรือไม่ ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาการประเมินผลโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลตะเคียนเตี้ย อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้ เพื่อประเมินการดำเนินงานโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลตะเคียนเตี้ย อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ตามรูปแบบชิปปี้ (CIPP Model) ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต โดยสรุปภาพรวม สูงสุดและต่ำสุดของแต่ละด้าน ดังนี้

1. ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชากร โครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลตะเคียนเตี้ย อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ร้อยละ 63.00 จำแนกตามสถานะผู้ให้ข้อมูล พบว่า เป็นผู้สูงอายุร้อยละ 90.00 และเป็นบุคลากร ร้อยละ 10.00 ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา ร้อยละ 62.00 เป็นสมาชิกระหว่าง 2-3 ปี ร้อยละ 46.10

2. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอันดับ 1 ($\mu = 4.25, \sigma = 0.40$)
3. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านกระบวนการ มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับ 2 ($\mu = 4.24, \sigma = 0.33$)
4. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านผลผลิตมีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับ 3 ($\mu = 4.23, \sigma = 0.37$)
5. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านปัจจัยนำเข้า มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับ 4 ($\mu = 4.23, \sigma = 0.42$)

อภิปรายผล

ผลจากการศึกษาครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงผลการประเมินผลโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลตะเคียนเตี้ย อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี และข้อเสนอแนะในการดำเนินโครงการ มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม พบว่า การประเมินผลโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุเทศบาลตำบลตะเคียนเตี้ย อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ในภาพรวมสมาชิกให้ระดับความคิดเห็นในระดับมาก (กาญจนา วัฒนสุนทร, 2552) ได้ศึกษาการประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมิน CIPP ของสต๊อฟเฟิมบิม ในการประเมินโครงการทางการศึกษา การพบปัญหาหรือความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา อาจพบช่องว่างระหว่างสิ่งที่ต้องการกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริงหลายประการ อาจต้องวิเคราะห์ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นและทำการแก้ไข ดังนั้นผู้รับผิดชอบโครงการ สามารถกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของโครงการให้สอดคล้องกับปัญหา ซึ่งโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุได้ดำเนินโครงการโดยวัตถุประสงค์ของโครงการมีความสอดคล้องต่อความต้องการผู้สูงอายุกิจกรรมการออกกำลังกายเป็นสิ่งที่มีความเหมาะสมแก่ผู้สูงอายุในการเปลี่ยนของร่างกายส่งผลให้ร่างกายมีสุขภาพที่แข็งแรงและหลีกเลี่ยงจากความเสื่อมจึงจำเป็นต่อการออกกำลังกายเป็นการป้องกันการเสื่อมสภาพและพิการของอวัยวะต่าง ๆ ไม่ก่อให้เกิดโรคร้ายต่าง ๆ ซึ่งเป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการเป็นโรคเบาหวาน ไขมันในเลือดสูงหรือความดันโลหิตสูง นอกจากนั้นยังช่วยให้ผู้สูงอายุได้ลดความเครียดและทำให้สมรรถภาพทางเพศดีขึ้นด้วย

ในความคิดของผู้วิจัยเห็นว่าการศึกษาที่ผู้สูงอายุและบุคลากรประเมินผลโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลตะเคียนเตี้ย อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อมให้ระดับความเหมาะสมในระดับปานกลางนั้น ส่วนหนึ่งมาจากผู้สูงอายุได้ความรู้และ

ความเข้าใจในการทำกิจกรรมร่วมกับบุคลากร แต่โดยสภาพแวดล้อมโดยรวมอาจส่งผลต่อการดำเนินกิจกรรม ซึ่งการดำเนินโครงการนั้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์อยู่ในระดับปานกลาง

2. ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า การประเมินผลโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุเทศบาลตำบลตะเคียนเตี้ย อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ในภาพโดยรวมในการประเมินโครงการ มีความเหมาะสมของด้านปัจจัยนำเข้าอยู่ในระดับมาก ซึ่งขัดแย้งกับ พวงนรินทร์ คำปุก และ ประกายศรี ศรีรุ่งเรือง (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องในการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลห้วยม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย โดยผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยมากที่สุด คือ ความเพียงพอของงบประมาณ ทั้งการดำเนินโครงการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลห้วยม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ดังนั้นการดำเนินโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุเทศบาลตำบลตะเคียนเตี้ย ยังคงขาดการบริหารจัดการในด้านงบประมาณเพื่อจัดสรรให้เพียงพอต่อการดำเนินโครงการได้ โดยในแต่ละปีมีผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องแต่ในการจัดสรรงบประมาณยังคงเท่าเดิมของทุก ๆ ปี ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดการจัดสรรงบประมาณที่ไม่เพียงพอ

ในความคิดของผู้วิจัยเห็นว่า การที่หน่วยงานจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอต่อการดำเนินกิจกรรมนั้นส่งผลให้การดูแลให้ครบตามหลักที่วางไว้ เช่น ไม่มีงบประมาณในการจัดการเอกสารสื่อการเรียนรู้ทำให้ผู้สูงอายุขาดการเข้าถึงการดูแลได้อย่างถูกวิธี ดังนั้นผู้ดำเนินกิจกรรมต้องคำนึงถึงด้านงบประมาณในแต่ละปีให้เพียงพอการดำเนินโครงการ และขอเสนอในส่วนการบริหารจัดการโครงการ ในส่วนการเผยแพร่ข้อมูลโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุภายในเขตเทศบาลให้ผู้สูงอายุได้รับข้อมูลอย่างทั่วถึง โดยเน้นกระแสให้ความสนใจในด้านการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุเป็นหลัก กัดกิจกรรมสัจจรเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชนได้ดำเนินการร่วมกับกลุ่มปฏิบัติการหลัก ตั้งแต่ขั้นตอนการตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรม

3. ด้านกระบวนการ พบว่า การประเมินผลโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุเทศบาลตำบลตะเคียนเตี้ย อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ในภาพโดยรวมอยู่ในระดับมากของการประเมินโครงการซึ่งสอดคล้องต่อความต้องการในด้านการดำเนินกิจกรรมในการออกกำลังกายเพื่อส่งเสริมในด้านการพัฒนาและความเคลื่อนไหวของร่างกายในกลุ่มผู้สูงอายุ ซึ่งผู้สูงอายุได้รับการส่งเสริมกิจกรรมการออกกำลังกายที่ช่วยในการพัฒนาความเคลื่อนไหวในระดับมาก และกิจกรรมส่งผลเสริมด้านสุขภาพการเรียนรู้ที่เน้นต่อผู้สูงอายุอยู่ในระดับน้อย ดังนั้นการดำเนินโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุในการดำเนินกิจกรรมนั้นเน้นต่อการพัฒนาความเคลื่อนไหวของร่างกาย แต่ผู้สูงอายุไม่ได้รับการเรียนรู้ในด้านสุขภาพที่ถูกต้องซึ่งเป็นผลทำให้การดำเนินโครงการไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่ตั้งไว้ อย่างไรก็ตามผู้ดำเนินโครงการควรศึกษาถึงปัญหา

กระบวนการในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้ผู้สูงอายุได้รับการดูแลและการรวมกิจกรรมให้ครบทุกด้านไม่ว่าจะด้านร่างกายและจิตใจ ด้านการเคลื่อนไหว ด้านศักยภาพ เป็นต้น

ความคิดของผู้วิจัยเห็นว่าการดำเนินกิจกรรม โดยให้ผู้สูงอายุกับบุคลากรได้ทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อเนื่องการเสริมสร้างร่างกายของผู้สูงอายุโดยเจ้าหน้าที่เป็นผู้นำให้ความรู้แก่ผู้สูงอายุ โดยเน้นกิจกรรมส่งผลเสริมด้านสุขภาพการเรียนรู้ที่เน้นต่อผู้สูงอายุ และกิจกรรมที่กำหนดไว้ในโครงการได้ทำการดำเนินการตามขั้นตอนทุกกิจกรรมโดยบุคลากรเป็นผู้นำในการให้ความรู้เกิดการทำกิจกรรมร่วมกับผู้สูงอายุ

4. ด้านผลผลิต พบว่า การประเมินผลโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุเทศบาลตำบลตะเคียนเตี้ย อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ในภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้สูงอายุมีสุขภาพที่ดีขึ้นเมื่อเข้าร่วมกิจกรรมและผู้สูงอายุสามารถใช้ชีวิตในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี แต่สิ่งที่เป็นปัญหาของการจัดทำกิจกรรมนั้น ผู้สูงอายุไม่ได้มีการพัฒนาศักยภาพตนเองเกี่ยวกับสุขภาพเพิ่มมากขึ้น ผลจากผู้ดำเนินกิจกรรมนั้น ไม่ได้ตระหนักถึงปัญหาในส่วนต่าง ๆ ในการทำกิจกรรม ผู้สูงอายุบางรายไม่สามารถเคลื่อนไหวร่างกายได้เท่าที่ควรจึงเป็นสาเหตุของการไม่ได้รับการพัฒนาตนเอง กิจกรรมบางกิจกรรมก็ไม่ส่งผลต่อการพัฒนาทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ทั้งนี้หากผู้จัดทำโครงการ ได้มีการปรับเปลี่ยนกิจกรรมให้ครอบคลุม โดยกิจกรรมต้องตอบสนองผู้สูงอายุ โดยผู้สูงอายุสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ทุกคน และปัญหาของการส่งผลต่อการดำเนินกิจกรรมที่ผู้ดำเนินกิจกรรมควรคำนึงถึงคือนันทนาการเป็นกระบวนการก่อให้เกิดการพัฒนาความรู้หรือพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลหรือของสังคม ผลจากการเข้าร่วมในกระบวนการ เรียกว่า ประสพการณ์โดยอาศัยกิจกรรมนันทนาการเพื่อเป็นสื่อในช่วงเวลาว่างโดยที่ผู้เข้าร่วมโครงการเกิดจากความสมัครใจหรือมีแรงจูงใจที่ส่งผลก่อให้เกิดการพัฒนา ทางด้านอารมณ์และจิตใจส่งผลต่อความสุขสนุกสนานและสงบสุข นันทนาการสำหรับผู้สูงอายุ เป็นกิจกรรมนันทนาการที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุควรเป็นกิจกรรมเบา ๆ ผู้เชี่ยวชาญต้องคำนึงถึงกิจกรรมที่ผู้สูงอายุเลือกทำตามความต้องการหรือผู้ดูแลผู้สูงอายุจัดให้เหมาะสมกับผู้สูงอายุ

ความคิดของผู้วิจัยเห็นว่าการดำเนินกิจกรรมหากผู้จัดทำโครงการเพื่อดำเนินตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ควรศึกษากลุ่มผู้สูงอายุที่สามารถดำเนินกิจกรรมในด้านไหนได้หรือไม่ได้ เนื่องจากผู้สูงอายุบางกลุ่มไม่ได้รับการเข้าถึงเพื่อพัฒนาสุขภาพของตนเอง อาจด้วยเรื่องกิจกรรมที่ไม่ตรงต่อสภาพร่างกาย เช่น การเคลื่อนไหว การรับรู้ หรือการเข้าใจในเรื่องทำกิจกรรม ดังนั้นการประเมินผลโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุในครั้งนี้ โดยใช้รูปแบบ CIPP Model มาทำการประเมินผลทั้ง 4 ได้ ทำให้ได้รับรู้ผลของแต่ละด้าน และแก้ไขหรือปรับแก้ในด้านไหน ซึ่งเป็นผลที่ดีต่อการดำเนินโครงการอย่างสมบูรณ์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

จากการสำรวจเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการอภิปรายผลข้อเสนอแนะการแสดงความคิดเห็นจากกลุ่มผู้สูงอายุ ได้ดังนี้

ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม

1. บุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ควรมีการประชาสัมพันธ์โครงการให้ผู้สูงอายุได้รับรู้ถึงข้อมูลโครงการ
2. ผู้อำนวยการสาธารณสุขควรมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมบุคลากรและผู้สูงอายุเพื่อดำเนินกิจกรรมร่วมกันให้มากขึ้น โดยผู้ดำเนินกิจกรรมร่วมไปถึงเจ้าหน้าที่ต้องมีการเสริมกิจกรรมที่ทำเป็นส่วนรวมโดยส่วนใหญ่

ด้านปัจจัยนำเข้า

ผู้บริหารเทศบาลตำบลตะเคียนเตี้ยควรพิจารณางบประมาณเพื่อเพียงพอต่อการดำเนินกิจกรรมให้มาก เนื่องจากผู้สูงอายุเป็นผู้ที่ควรได้รับการสร้างเสริมสุขภาพเป็นอย่างมาก

ด้านกระบวนการ

1. ผู้ดำเนินกิจกรรมให้ความรู้ร่วมไปถึงเจ้าหน้าที่ควรตระหนักถึงกิจกรรมที่เน้นการสร้างเสริมต่อผู้สูงอายุ โดยผู้สูงอายุสามารถรวมกิจกรรมได้ทุกกิจกรรม
2. บุคลากรยังไม่สามารถทำกิจกรรมที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ได้ทุกกระบวนการ โดยบางกิจกรรมผู้สูงอายุบางกลุ่มไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ เนื่องจากศักยภาพด้านร่างกาย

ด้านผลผลิต

ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินกิจกรรมควรตระหนักถึงปัญหาและความสำคัญต่อร่างกายผู้สูงอายุในการร่วมกิจกรรมได้ทุกด้านหรือไม่ ผู้สูงอายุบางกลุ่มไม่สามารถได้รับการพัฒนาสุขภาพของตนเองเกี่ยวกับสุขภาพ

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

การศึกษาวิจัยในครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาวิจัย การประเมิน โครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุในระดับพื้นที่หรือตำบลข้างเคียงเพื่อนำมาเปรียบเทียบหาข้อดีข้อเสียของแต่ละด้านและนำมาศึกษา เป็นต้น เพื่อจะได้นำผลการวิจัยที่ได้ไปเป็นแนวทางการบริหารงาน ต่อไป

บรรณานุกรม

- กมลนันท์ บุญกล้า. (2559). การประเมินโครงการเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนบ้านหนองปลาชีวน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กำโชค เพ็ญสุวรรณ. (2538). ผู้นำสันตนาการ. กรุงเทพฯ: เกษมศรีการพิมพ์.
- กาญจนา วัฒนสุนทร. (2552). การประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมิน CIPP ของสตีลเพิมบี๋ในการประเมินโครงการทางการศึกษา. เข้าถึงได้จาก <https://www.tci-thaijo.org/index.php/sjss/article/view/23975>
- เกษม ศิริสโชคม. (2550). การประเมินโครงการศูนย์ประเมินผล. กรุงเทพฯ: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร.
- ขวัญดาว กล่ำรัตน์. (2554). ปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมสุขภาพของผู้สูงอายุในเขตภูมิภาคตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศไทย. ปรินญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาดุจดชีวิตและการพัฒนามนุษย์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2552). แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545-2564). กรุงเทพฯ: เทพเพ็ญวานิสย์.
- จริญญา วงษ์พรหม. (2558). การมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 8(3), 41-54.
- เจษฎา จุลวรรณโณ. (2557). การประเมินผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านวังศิลา หมู่ที่ 13 ตำบลทรายขาว อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี. งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชนิดดา บุพผามาศ. (2557). การประเมินโครงการระบบโครงข่ายการเรียนรู้ไร้พรมแดนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชลิต คันธานนท์. (2552). ผลการดำเนินงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ กรณีโรงเรียนบ้านอ่าวปอ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากูเก็ด. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
- เชาว์ อินโย. (2555). การประเมินโครงการ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เทศบาลตำบลตะเคียนเตี้ย. (2559). แผนพัฒนา 3 ปี (2559-2561). ชลบุรี: เทศบาลตำบลตะเคียนเตี้ย.

- เบญจมาศ นาควิจิตร. (2551). ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเอง และความสุขของผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุของโรงพยาบาลสังกัดสำนักงานการแพทย์ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปยุตา จันทรเส็ง. (2557). การประเมินโครงการกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในเขตตำบลบ่อ อำเภอลำดวน จังหวัดจันทบุรี. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ประไพ ยศะทัตต์. (2531). สุขภาพจิตของผู้สูงอายุ. นิตยสารหมอชาวบ้าน, 4(108), 20.
- ประภัสสร วงษ์ศรี, ณัฐวุฒิ สุริยะ และพินิตา โยวะผุย. (2555). การเสริมสร้างคุณค่าผู้สูงอายุ. มหาสารคาม: วิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม. สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข.
- ปิยภรณ์ เลาหบุตร. (2557). คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในชุมชนหมู่บ้าน 7 ตำบลพลูดาวหลวง อำเภอสตึก จังหวัดชลบุรี. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พวงนรินทร์ คำปุ และประกายศรี ศรีรุ่งเรือง. (2558). ความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องในการจัดตั้ง โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลหัวง อำเภอกพาน จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, สำนักวิชาบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- พชนี สมพงษ์. (2555). การประเมินโครงการศึกษาอบรมหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง สาขาเวชปฏิบัติทั่วไป (การรักษารักษาโรคเบื้องต้น) คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปริญญาโทวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการประเมิน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มะรอปานี ลาดอ และอุสมาน คาโต๊ะ. (2556). การสำรวจพฤติกรรมสุขภาพของผู้สูงอายุกรณีศึกษาเขตพื้นที่ตำบลบานา อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี. รายงานการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา, สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- มินตรา สารระักษ์. (2558). การส่งเสริมกิจกรรมทางกายในวัยสูงอายุ. วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, 17(1), 23-36.
- วรรณนิภา บุญระยอง. (2540). การระครอบคร้วในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุสมองเสื่อม. วารสารพัฒนาวิทยา และเวชศาสตร์ผู้สูงอายุ, 1(1), 11-17.

- วัชรินทร์ เสมามอญ. (2556). *การมีส่วนร่วมในการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมนันทนาการสำหรับผู้สูงอายุในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และจังหวัดอ่างทอง*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- วิไลยพรณ์ เสรีวัฒน์. (2555). *การประเมินเชิงระบบ โครงการ โรงเรียนมาตรฐานสากล*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาคุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วิไล ตั้งตระกูล. (2543). *พฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองในการป้องกันโรคของคณงานในโรงพยาบาล สังกัดสำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาสุขภาพศึกษาและพลศึกษา, คณะพลศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วีรวัฒน์ แซ่จิว. (2559). *กิจกรรมทางกายและสมรรถภาพทางกายของผู้สูงอายุที่ออกกำลังกายในจังหวัดชลบุรี*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การออกกำลังกายและการกีฬา, คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศิริมา ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา. (2556). *การประเมินผลโครงการกรุงเทพมหานครเมืองน่าอยู่ของเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ศรีทัฬหิม รัตน์ โกศล. (2527). *“สัมพันธภาพที่ดีในครอบครัว” ประมวลบทความวิทยุ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศักดิ์ชัย ภูเจริญ. (2553). *การสร้างรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- สมบัติ กาญจนกิจ. (2544). *นันทนาการและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2551). *วิธีวิทยาการประเมิน ศาสตร์แห่งคุณค่า (พิมพ์ครั้งที่ 4)*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2558). *บทความทางการประเมินโครงการ เล่มที่ 4*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2558). *รายงานประจำปี 2558*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.

- สิรินาฏ ศรีล้วน. (2559). การประเมินโครงการกองทุนแม่ของแผ่นดิน เขตเทศบาลเมืองหนองคาย อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สุภาพ ศรีสุวรรณ. (2552). การประเมินโครงการกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของโรงเรียนในอำเภอพนัสนิคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุวีรัตน์ วิชัย. (2555). การประเมินผลโครงการพัฒนาศักยภาพชมรมสายใยรักแห่งครอบครัวองค์การบริหารส่วนจังหวัดจันทบุรี. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุวรรณ เตชะธีระปรีดา. (2557). การบริหารจัดการกิจกรรมนันทนาการเพื่อผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลหนองน้ำใส อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา. วารสารวิชาการบริหารธุรกิจ, 3 (2), 89-100.
- สุวิมล ตีรกันันท์. (2543). การประเมินโครงการ: แนวทางสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เสาวภา ศรีสว่าง. (2555). การประเมินผลโครงการเรียนฟรี เรียนดี อย่างมีคุณภาพของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครในเขตตลิ่งชัน. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- โสภภาพรณ รัตน์ย. (2555). คู่มือการดูแลผู้สูงอายุ. กรุงเทพฯ: แสงดาว.
- อรอนงค์ มากจันทร์. (2555). การประเมินโครงการพัฒนานุเคราะห์ท้องถิ่น หลักสูตรนักพัฒนาชุมชน โดยร่วมมือทางวิชาการระหว่างมหาวิทยาลัยศิลปากรกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิทยาการการประเมิน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อรอุมา แก้วมณีโชติ, วารุณี ถังน โชคติ และบุญเรียง ขจรศิลป์. (2559). การประเมินโครงการประเมินคุณภาพภายใน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ระดับคณะวิชาในวิทยาเขตบางเขน. วารสารวิชาการครุศาสตร์อุตสาหกรรม พระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 7(1), 103-111.
- อัจฉรา ปุราคม, มยุรี ถนอมสุข, สุพรทิพย์ พุเพนียด, จันทมณี จันทร์แย้ม และปวีณ์ภัสร เศรษฐสิริโชติ. (2556). คู่มือการจัดกิจกรรมทางกายสำหรับผู้สูงอายุไทย. นครปฐม: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.

Oakley, P. & Marsden, D. J. (1984). *Approaches to participation in rural development*. Geneva: ILO.

Pender, N. J. (1982). *Health promotion in nursing practice*. Norwalk: Appleton Century Crofts.

Stufflebeam, D. L. (1972). The relevance of the CIPP evaluation model for educational accountability. *SRIS Quarterly*, 5(1), 41-73.

Weiss, C. H. (1973). *Evaluation action programme*. Boston: Allyn and Bacon.

WHO Expert Committee on Health of the Elderly World Health Organization. (1989). *Health of the elderly: report of a WHO Expert Committee [meeting held in Geneva from 3 to 9 November 1987]*. Tokyo: Japan Public Health Association.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญการตรวจเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

1. ดร.ลือชัย วงษ์ทอง อาจารย์ประจำวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา
2. ดร.กฤษฎา นันทเพชร อาจารย์ประจำวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา
3. นายอนันต์วัฒน์ พิมพ์มันต์ หัวหน้าฝ่ายบริการสาธารณสุข รก.ผอ. กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

ตารางผลการตรวจสอบเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญ

รายการความคิดเห็น	ประเมินค่า ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ			คะแนน รวม	ค่า ICO	รวม
	ท่าน ที่ 1	ท่าน ที่ 2	ท่าน ที่ 3			
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป						
1. เพศ						
() ชาย	1	1	1	3.00	1	1
() หญิง						
2. สถานะของผู้ให้ข้อมูล						
() บุคลากร	1	1	1	3.00	1	1
() ผู้สูงอายุ						
3. ระดับการศึกษา						
() ประถมศึกษา						
() มัธยมศึกษาตอนต้น						
() มัธยมศึกษาตอนปลาย, ปวช. หรือเทียบเท่า	1	1	1	3.00	1	1
() อนุปริญญา, ปวส. หรือเทียบเท่า						
() ปริญญาตรี						
() สูงกว่าปริญญาตรี						

ตารางผลการตรวจสอบเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญ (ต่อ)

รายการความคิดเห็น	ประเมินค่า ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ			คะแนน รวม	ค่า ICO	รวม
	ท่าน ที่ 1	ท่าน ที่ 2	ท่าน ที่ 3			
4. ระยะเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรม โครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ เทศบาล ตำบลตะเคียนเตี้ย () 1-2 ปี () 2-3 ปี () มากกว่า 3 ปีขึ้นไป	0	1	0	1.00	0	0
ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับการดำเนิน โครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ เทศบาล ตำบลตะเคียนเตี้ย อำเภอบางละมุง						
1. ด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อม						
1.1 สถานที่ดำเนินกิจกรรมส่งผลต่อ ความสะดวกผู้สูงอายุ	1	0	1	2.00	0.67	1
1.2 การดำเนินโครงการมีความจำเป็น อย่างยิ่งในการสร้างเสริมสุขภาพ	0	1	1	2.00	0.67	1
1.3 มีการเปิดโอกาสให้บุคลากรและ ผู้สูงอายุได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม	1	0	1	2.00	0.67	1
1.4 มีการประชาสัมพันธ์โครงการให้ ผู้สูงอายุได้รับรู้ถึงข้อมูลโครงการ	0	0	1	1.00	0.33	0
1.5 การดำเนินโครงการเป็นไปตาม วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้	1	-1	1	1.00	0.33	0

รายการความคิดเห็น	ประเมินค่า ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ			คะแนน รวม	ค่า ICO	รวม
	ท่าน ที่ 1	ท่าน ที่ 2	ท่าน ที่ 3			
2. ด้านปัจจัยนำเข้า						
2.1 มีจำนวนบุคลากรในการดำเนิน กิจกรรมและดูแลผู้สูงอายุเพียงพอ	0	1	1	2	0.67	1
2.2 มีบุคลากรจากหน่วยงานในด้าน สุขภาพ มาดำเนินการให้ความรู้และแนะนำ การออกกำลังกายอย่างถูกวิธีและถูกต้อง	1	1	1	3	1	1
2.3 มีงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงาน ต้นสังกัด เช่น ค่าอาหาร เครื่องดื่ม ของรางวัล และ ของขวัญประจำวันเกิด ผู้สูงอายุในโครงการส่งเสริมสุขภาพ	1	1	1	3	1	1
2.4 กิจกรรมมีความเหมาะสมต่อผู้สูงอายุ	0	0	1	1	0.33	0
2.5 เอกสารสื่อการดูแลสุขภาพและ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ในการ ดำเนินโครงการเพียงพอ	1	0	1	2	0.67	1
3. ด้านกระบวนการ						
3.1 การส่งเสริมกิจกรรมการออกกำลังกาย ช่วยให้การพัฒนาด้านความเคลื่อนไหว ของผู้สูงอายุ	0	1	1	2	0.67	0

รายการความคิดเห็น	ประเมินค่า ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ			คะแนน รวม	ค่า ICO	รวม
	ท่าน ที่ 1	ท่าน ที่ 2	ท่าน ที่ 3			
3.2 การจัดกิจกรรมส่งผลให้ผู้สูงอายุ ได้รับการส่งเสริม พัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจและสังคม	0	1	0	1	0.33	0
3.3 การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่าง บุคลากรที่รับผิดชอบและผู้สูงอายุใน โครงการ	1	1	1	3	1	1
3.4 กิจกรรมส่งเสริมด้านสุขภาพ การเรียนรู้ที่เน้นต่อผู้สูงอายุ	-1	1	1	1	0.33	0
3.5 การดำเนินกิจกรรมที่กำหนด ในโครงการตามขั้นตอนทุกกิจกรรม	1	1	1	3	1	1
3.6 มีการอำนวยความสะดวกและ การบริการจากบุคลากรในการเข้าร่วม กิจกรรม	1	1	1	3	1	1
3.7 การได้รับความรู้ประสบการณ์ใหม่ สามารถพัฒนาศักยภาพของผู้สูงอายุ	0	0	1	1	0.33	0
3.8 ระยะเวลาเหมาะสมต่อการดำเนิน โครงการ	1	0	1	2	0.67	1
4. ด้านผลผลิต						
4.1 ผู้สูงอายุมีสุขภาพที่ดีขึ้นเมื่อเข้าร่วม กิจกรรม	1	1	1	3	1	1
4.2 ผู้สูงอายุได้รับความรู้ทั้งด้านร่างกาย และจิตใจ	0	1	1	2	0.67	1

รายการความคิดเห็น	ประเมินค่า ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ			คะแนน รวม	ค่า ICO	รวม
	ท่าน ที่ 1	ท่าน ที่ 2	ท่าน ที่ 3			
4.3 ผู้สูงอายุได้พัฒนาศักยภาพของตนเอง เพิ่มมากขึ้น	0	1	1	2	0.67	1
4.4 กิจกรรมมีความครอบคลุมต่อการ ดำเนินโครงการ	1	1	1	3	1	1
4.5 ผู้สูงอายุมีทัศนคติในการอยู่ร่วมกับ ผู้อื่น	1	1	1	3	1	1
รวม						6.3

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การประเมินผลโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลตะเคียนเตี้ย อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี

คำชี้แจง

การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ เป็น แบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง โดยมีลักษณะเป็นคำถามแบบปลายเปิด ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ สถานะผู้ให้ข้อมูล ระดับการศึกษา ระยะเวลาเข้าร่วมโครงการ

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับการดำเนินโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลตะเคียนเตี้ย อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ใน 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม
2. ด้านปัจจัยนำเข้า
3. ด้านกระบวนการ
4. ด้านผลผลิต

วิธีการประเมินให้ทำเครื่องหมาย ลงในช่องระดับการประเมิน 5 ระดับ ดังนี้

ให้ ระดับ 5 หมายถึง มีผลการดำเนินการในระดับ มากที่สุด

ให้ ระดับ 4 หมายถึง มีผลการดำเนินการในระดับ มาก

ให้ ระดับ 3 หมายถึง มีผลการดำเนินการในระดับ ปานกลาง

ให้ ระดับ 2 หมายถึง มีผลการดำเนินการในระดับ น้อย

ให้ ระดับ 1 หมายถึง มีผลการดำเนินการในระดับ น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพื่อแสดงความคิดเห็นนอกเหนือไปจากข้อคำถามต่าง ๆ ที่มีอยู่ในแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ให้ตรงกับความจริง

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. สถานะผู้ให้ข้อมูล

() บุคลากร

() ผู้สูงอายุ

3. ระดับการศึกษา

() ประถมศึกษา

() มัธยมศึกษาตอนต้น

() มัธยมศึกษาตอนปลาย, ปวช. หรือเทียบเท่า

() อนุปริญญา, ปวส. หรือเทียบเท่า

() ปริญญาตรี

() สูงกว่าปริญญาตรี

4. ระยะเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ เทศบาลตำบล
ตะเคียนเตี้ย

() 1 ปี

() 2-3 ปี

() มากกว่า 3 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับการดำเนินโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ เทศบาลตำบล
ตะเคียนเตี้ย อำเภอบางละมุง

รายการประเมิน	ระดับการประเมิน				
	5	4	3	2	1
1. ด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อม					
1.1 สถานที่ในดำเนินกิจกรรมมีความสะดวกต่อผู้สูงอายุ					
1.2 การดำเนินโครงการออกกำลังกายมีความจำเป็นกับผู้สูงอายุในการสร้างเสริมสุขภาพ					
1.3 การดำเนินโครงการทำให้บุคลากรและผู้สูงอายุได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมด้วยกัน					
1.4 มีการประชาสัมพันธ์โครงการให้ผู้สูงอายุได้รับรู้ถึงข้อมูลโครงการ					
1.5 ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้รับการปฏิบัติตนที่ถูกต้องและเหมาะสมกับวัย					
2. ด้านปัจจัยนำเข้า					
2.1 ทรัพยากรในการดำเนินกิจกรรมและดูแลผู้สูงอายุเพียงพอ					
2.2 มีบุคลากรจากหน่วยงานในด้านสุขภาพมาดำเนินการให้ความรู้ และแนะนำการออกกำลังกายอย่างถูกวิธีและถูกต้อง					
2.3 มีงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงาน เช่น ค่าอาหาร เครื่องดื่ม ของรางวัล และ ของขวัญประจำวันเกิดผู้สูงอายุในโครงการส่งเสริมสุขภาพ					
2.4 มีการจัดกิจกรรมที่มีความเหมาะสมต่อผู้เข้าร่วมกิจกรรม					

รายการประเมิน	ระดับการประเมิน				
	5	4	3	2	1
2.5 เอกสารสื่อการดูแลสุขภาพและวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ในการดำเนินโครงการเพียงพอ					
3. ด้านกระบวนการ					
3.1 การส่งเสริมกิจกรรมการออกกำลังกายช่วยให้ การพัฒนาด้านความเคลื่อนไหวของผู้สูงอายุ					
3.2 การจัดกิจกรรมส่งผลให้ผู้สูงอายุได้รับการ ส่งเสริม พัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจและ สังคม					
3.3 การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรที่ รับผิดชอบและผู้สูงอายุในโครงการ					
3.4 ทุกกิจกรรมส่งผลต่อการเสริมสร้างด้านสุขภาพ และการเรียนรู้ที่เน้นต่อผู้เข้าร่วมกิจกรรม					
3.5 กิจกรรมที่กำหนดไว้ในโครงการได้ทำการ ดำเนินการตามขั้นตอนทุกกิจกรรม					
3.6 มีการอำนวยความสะดวกและการได้รับบริการ จากบุคลากรในการเข้าร่วมกิจกรรมในโครงการ					
3.7 ระยะเวลาการดำเนินโครงการมีความเหมาะสม					
3.8 การได้รับความรู้ประสบการณ์ใหม่สามารถ พัฒนาศักยภาพของตนเอง					
4. ด้านผลผลิต					
4.1 ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีสุขภาพที่ดีขึ้นเมื่อเข้าร่วม กิจกรรม					
4.2 ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้รับความรู้เกี่ยวกับการดูแล สุขภาพและการออกกำลังกาย					

รายการประเมิน	ระดับการประเมิน				
	5	4	3	2	1
4.3 ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้พัฒนาศักยภาพของตนเองเกี่ยวกับสุขภาพเพิ่มมากขึ้น					
4.4 ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตนที่ถูกต้องและเหมาะสมกับวัย					
4.5 ผู้เข้าร่วมกิจกรรมสามารถใช้ชีวิตในการอยู่รวมกับผู้อื่น					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพื่อแสดงความคิดเห็นนอกเหนือไปจากข้อคำถามต่าง ๆ ที่มีอยู่ในแบบสอบถาม

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....